БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 111 (8943) | 1959 оной майн 14, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Арадай культурын университет

Университет гээшэ оронууд болон ...лнуудай соёл бэлбосоролой хүг...лтэ, дэбжэлтын гэршэ болодог ...и зургаан гэжэ үни сагһаа хой... мэдэрэгдэнхэй. Революциин ур...тэ манай орон соо ехэшье олон ...верситет байгаагүй. Харин мү...э республика, хизаар, область ...эн шахуу өөрын университедтэй ...онхой.

Тэрээнһээ гадна Советскэ Сою...эмнай горэд бүридэ үдэшын уни...рситетүүд нээгдээд, олон янзын ...ргэжэлтэдые марксизм-ленинизм...и һургаалай сэсэн мэргэн тео...р зэбсэглэжэ байдаг. Һүүлэй үе... коммунистическэ ажалай брига...нуудай үүсхэлээр хото городууд...а байтагай, хүдөө нютагуудаар ...льтурын университедүүд нээгдэ...э захалаа. Гансахан энэ баримта...а харахада, сэвет хүнүүдэй соёл ...лбосоролой али тухай үргэнөөр, ...ргэнөөр хүгжэн һалбаржа байһа...инь элирнэ. Энэмнай хото хүдөө ...ёрой хоорондохи, хүдэлмэришэн ...и колхозно таряашад хоёрой ...орондохи илгаанай бага боло бо...ноор, барагдахаяа байһые эли то...р гэршэлнэ. Эдэмнай коммуни...ческэ общество байгуулха агуу ...а хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаада... хүнүүдые алишье талаараа ар... тэгшэ: эрдэм мэргэжэл түгэс, ...дамар бэрхэ, болбосорол ехэтэй ...тон хүмүүжүүлхэ зорилго таби-

Иимэ университедүүд манай рес...блика дотэршье нээгдэжэ заха...лхай. Улан-Удын паровозо-вагон... заводой партийна организаци... һайн һайхан үүсхэлэй эхи таби... юм. Байгша онэй январиин нэ... үдэшэ заводой хүдэлмэришэд, ...ба хаагшад, инженернүүд болон ...нигүүд шэнэ университедэйнгээ ...ушын хэшээлдэ сугларжа, Бу...ай АССР-эй арадай ажахые ...жөөхэ долоон жэлэй түсэб, Ле...эй орденто оперо, баледэй театр... зорилго, түсэбүүд тухай лек...үүдые шагнаа һэн.

Байкало-Кударын аймагай центр Кудара тосхоной ажалшад, ду... колхозуудай гэшүүд культурын ...верситет нээхэ асуудал табиһан ...гаа. Тэдэнэй дурадхал һайшаан ...жэгдэжэ, университедэй прэ...мма, һуралсалай болзор тодор...логдоод, майн 7-ной үдэшэ ту...шынь хэшээл болоо. «Горький—...иалистическэ реализмын үндэһэ ...ри табигша», «Хүгжэм яажа ...гнаха, ойлгохо тухай» гэһэн лек...үүд уншагдаад, һурагшадые ...эр һонирхуулһан, олон асуудал... харюу үгтэһэн байна. Кудара ...хонэйхид шэнэ һургууляа куль...рын ба ажаһуудалай университет ...э нэрлээ. Тиимэһээ литература, ...жэм, зураглан харуулха искус...оһаа гадна, коммунистическэ ...ор ажаһууха тухай асуудалнуу...ар һонирхолтой лекцинүүд саа...даа уншагдаха болоно.

Тэрэшэлэн Улан-Удэ, Кяхта го...дуудта культурын университе...д үглөө мүнөө нээгдэхээ байна. ...элмэриинь хүтэлбэрилхэ сове...д һунгагдаад, программань ха...лагдажа, лекторнүүд томилог...ххой. Тэдэ сэведүүдтэнь партий... комсомолой, профсоюзай орга...зацинуудай түлөөлэгшэд, лите...тура болон искусствын хүдэлмэ...лэгшэд оронхой.

Культурын университет—ажал...дые коммунистическэ ёһоор хү...мүүжүүлхэ шэнэ формо болоно. ...имэһээ тэрээниие эмхидхэлгэдэ, ...л хүдэлмэридэнь дутуу дунда...дшье тохёолдожо магад. Кяхтын университедэй программа соо ниитэ-политическэ, марксистско-ленинскэ эстетикэ, кино, хүгжэм, театр, литература гэхэ мэтын асуудалнууд гансата оруулагданхай. Бултыень нэгэ доро абангүй, һураха хүнүүдэй эрилтые, һонирхолые хараадуулжа, үе үедэ тааруугаар хубаарилан, программадаа оруулаа һаань —үрэ ехэтэй байха һэн. Мүн паровозэ-вагонно заводой дэргэдэхи университедэй программа дотор баһал иимэрхүү алдуу гаргагдаһан байгаа. Хоёрхон хэшээл хээд, тэдэнэй абяа шэмээгүй болошоһониинь баһа гэмшэлтэй.

Культурын университет—ажалшадай һайн дураараа бии болгоһон эмхи зургаан мүн. Тиимэһээ зарим ушарта тэрэнэй лекци шагнаха, семинарнуудта хабаадаха абонементнүүд тараагдана. Жэшээлхэдэ, Кяхтада 10 түхэригэй абонемент тараагдахаар хараалагдаа. Тэрэнь хүндэ сэнтэй бэшэ аад, университедые шухала хэрэгсэлнүүдээр хангалгада туһалхань дамжаггүй.

Университедүүдэй программыень лекци уншалгаар лэ хизаарлажа болохогүй. Элдэб һонин асуудал зүбшэн хэлсэхэдэ, үнинэй коммунистнуудтай, комсомолшуудтай, искусство болон литературын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзахада, дуушад, хүгжэмшэд, хатаршадай фестиваль эмхидхэхэдэ, театр, музейдэ олоороо ошожо харахада яанаб.

Нютагуудтахи зарим партийна организацинууд, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд энэ шухала хэрэгтэ һүүлэй үе болотор анхаралаа багаар табидаг байгаа гэжэ тэмдэглэмээр. Мүнөөдөө хоёрхон университедтэй болоод байһамнай тон үсөөн гээшэ. Республикын городуудтахи Культурын ордон, байшангууд, клубуудта, аймагуудай центр болон томо һуурин тосхонуудта университет эмхидхэхэ дүүрэн арга бэломжо бии. Илангаяа Городок, Гусиноозерск, Бабушкин городуудта тэрээниие нээжэ яһала шадагдахаар, шухалашье байһаниинь элитэ.

Энэ шухала хэмжээ-ябуулгада хүдөөгэй багшанар, мэргэжэлтэдһээ гадна, политическэ болон шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлдэг бүлгэмэй гэшүүд, филармони, театрнуудай хүдэлмэрилэгшэд, уран зохёолшод, композиторнууд, эрдэмтэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, тодорхой туһа хүргэдэг байха ёһотой.

СССР-эй Культурын министерствын эүгһөө культурын университедүүдтэ туһалха хэмжээ-ябуулганууд хараалагданхай. Жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилдэг университедүүдэй дүй дүршэлые үндэһэ болгон, город, тосхонуудай байдалда тааруулжа, һуралсалай программанууд зохёогдоо. Тусхай фильм-лекцинүүд, пластинкануудай суглуулбари, искусствын элдэб һалбаряар олондо мэдээжэ болоһон зэмууд дахинаа хэблэгдэн гаргагдажа байна.

Нүхэд эрдэмтэд, уран зохёолшод, композиторнууд, театрнуудай, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанудай хүдэлмэрилэгшэд! Культурын университедүүдые эмхидхэн байгуулгада, ажал хүдэлмэридэнь эдэбхитэйгээр хабаадажа, ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хүндэтэ хэрэгтэнь парти, правительстводаа туһалан, КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ хамсыгаа шамажа, хам оролсоёл!

Индонезиин Президент Сукарно Советскэ Союзһаа мордобо

СИМФЕРОПОЛЬ, майн 12. (ТАСС). СССР-эй Верховно Сове... Президиумэй болон Советскэ ...вительствын уряалаар Советскэ ...юзда амаржа байһан Индоне... Президент Сукарно Будапешт ...хоёо мүнөөдэр мордоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян болон тусхай тушаалта бусад хүнүүд Президент Сукарные аэродром дээрэһээ мордохуулһан байна.

Англиин худалдаа наймаанай делегаци Москвада ерэбэ

СССР болон Великобритани хоё... хоорондо худалдаа наймаа хүг...хэ тухай хэлсээ үнгэргэхын ту... Великобританиин худалдаа наймаанай министр сэр Дэвид Экклз гэгшэ түрүүтэй Англиин делегаци майн 12-то Москвада ерээ.

(ТАСС).

Уран зурааша Н. Головановай зураг.

300-жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ

Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе!

Түнхэнэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, „Искра" колхозууд гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэбэ

1959 оной майн 10-най мэдээгээр Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Бильгаев,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Байбородин**) гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб **161,4** процент дүүргээ. Нёдондоной энэ үеынхидэ оробол 238 центнер ехэ мяха тушааба.

«Искра» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Чагдуров,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Маншеев**) гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб һара 20 хоног урид **192,9** процент дүүргээ гэхэ гү, али бэлэдхэлэй пунктда 382 центнер мяха тушаагаа. Энэнь нёдондоной энэ үеынхидэ оробол 57 центнер ехэ болоно.

Түнхэнэй XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ

Майн 10-най байдалаар XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Бильдуев,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Цыдеев**) гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб **101,3** процент дүүргэбэ. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхидэ оробол 2874 үндэгэ олоор тушаагаа.

Баргажанай аймагай „Авангард" колхоз гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэбэ

«Авангард» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Тимошенко,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Кокорин**) аймаг соогоо түрүүлэн үндэгэ гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб **121** процент дүүргэбэ. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхиһээ 12100 үндэгэ олоор тушаагаа. Энэ колхоз һаяар гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ зорилготой.

Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, „Дружба" колхозууд гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Батомункуев,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Тогмитов**) гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб **181** процент, социалистическэ уялгаяа 149,8 процент дүүргэһэн байна. Тиигэжэ хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 300 центнер мяха ехэ тушаагаа гэхэ гү, али энэнь нёдондонойхидо оробол 4 дахин ехэ болоно. Энэ колхоз 300 жэлэй түүхэтэ ойн хүндэлэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 200 процент дүүргэхэ зорилго табинхай.

«Дружба» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Житихин,** парткомой секретарь нүхэр **Гармажапов**) гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб **105** процент дүүргээ.

Пар хахална

Хабарай полевой хүдэлмэри Курумканай аймагай колхозуудта түлэг дундаа ябажа байнхай. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд бүхы шадалаараа ажаллажа, хабарай тарилгые богони болзорто дүүргэхые оролдоно. Трактор болон бусад техникэ һайнаар заһабарилагдаһан байжа, заашье эбдэрэнгүй, һаатангүй ажаллана. Механизаторнууд болон колхознигуудай хүдэлмэри поли дээрэ зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр харанхыһаа харанхы болотор бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Мүнөө жэлдэ энэ колхоздо 1980 га пар хахалагдаха юм. Пар хахалалгада 5 трактор ябуулагдажа, 300 га тухай хахалаад байна.

Энэ колхозһоо мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хожомдонгүй, хабарай тарилга эмхитэйгээр ябуулжа байнхай. Мүнөө мянгаад гектарта хара таряан, шэниисэ тарибаба. Таряа тарилгада 4 агрегат хүдэлнэ.

К. Бадмаев.

Республикын колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

1959 оной майн 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймаг	Оройһото ургамалнуудай тариһаниинь	Тэрэ тоодо шэниисэ	Наран сэсэгэй силосто таригдаһаниинь
Тарбагатайн	**81,9**	**97,9**	**74,8**
Прибайкалиин	**81,3**	**115,6**	**37,9**
Бичурын	**77,8**	**97,7**	**76,9**
Хориин	**77,5**	**84,8**	**61,9**
Иволгын	**75,5**	**63,5**	**36,5**
Хэжэнгын	**75,5**	**114,1**	**18,3**
Кударын	**70,9**	**99,2**	**27,9**
Мухаршэбэрэй	**70,0**	**95,0**	**86,9**
Кяхтын	**69,8**	**92,4**	**50,8**
Б-Кударын	**67,1**	**87,0**	**25,0**
Сэлэнгын	**64,7**	**112,3**	**88,3**
Заиграйн	**64,2**	**65,1**	**50,9**
Ториин	**63,0**	**106,4**	**31,6**
Кабанскын	**60,3**	**86,8**	**58,1**
Яруунын	**59,2**	**102,3**	—
Зэдын	**58,1**	**113,3**	**37,7**
Закаменай	**54,3**	**99,0**	—
Курумканай	**37,6**	**53,8**	—
Түнхэнэй	**33,3**	**59,0**	**4,2**
Баргажанай	**24,8**	**46,2**	**2,9**
СОВХОЗУУД:			
Бичурын	**76,1**	**101,1**	**86,5**
Хориин	**70,8**	**142,9**	**68,5**
Борьёогой	**70,7**	**98,6**	**135,3**
Иволгын	**61,6**	**68,6**	**50,3**
Кяхтын	**60,9**	**100,7**	**150,0**
Кабанскын	**62,6**	**87,0**	**69,6**
Сэлэнгын	**55,8**	**100,2**	**320,0**
«Эрдэм»	**35,9**	**95,8**	**49,3**
Яруунын	**35,2**	—	—

ЭМХИТЭЙ АЖАЛАЙ АШААР

Яруунын «Коммунизм» колхозой механизаторнууд эртынгээ тарилга агротехническэ саг болзор соонь, һайн шанартайгаар тарижа дүүргэбэ.

300 гектар хара таряан, 800 га шэниисэ хоёрлон хахалагдаһан пар дээрэ хэрээһэлүүлэн таригдаа юм. Тарилга эрхимээр хэхэ мүрысөөндэ механизаторнууд нүхэд Звягинцев, М. Климов, В. Климов гэгшэд шалгаржа гараа.

Мүнөө колхозойхид овёс болон оройн ургамалнуудые тарижа эхилбэ.

Д-Н. Чимитов.

ТҮСЭБӨӨ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭХЭНЬ

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн баярые манай республикын ажалшад июлиин 4—5-да найрлахаяа байна. Энэ түүхэтэ һайндэрые ажалай ехэ дэбжэлтэтэйгээр угталгада зорюулагдажа Мухаршэбэрэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан болоо. Эндэ партиин айкомой секретарь нүхэр **Попов** элидхэл хэбэ.

Нүхэр Попов аймагай болон республикын ажахын ямар хүгжэлтэтэйгээр ябажа байһан тухай тодорхойгоор хэлэжэ үгөө. Тиигээд аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай тогтобо.

Никольскын Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин гэшүүд баярай ехэ һайндэрые угтуулан, һү, мяха, үндэгэ тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Тус колхоз энэ оной 1-дэхи кварталай түсэбые мяха тушаалгаар 150 процент дүүргээ. Мүнөө июлиин 1 болотор 400 центнер хониной, 150 центнер гахайн, 100 центнер үхэрэй мяха тушаажа, хахад жэлэйнгээ түсэб 200 процентээр дүүргэхээр шиидээ.

— Артелиимнай гэшүүд ойн һайндэрые ажалай эрхим дүнгүүдээр угтаха зорилгоор ехэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ. Мүнөө колхоздомнай гүрэндэ тушаагдаха малай гүүртэ, отаранууд эмхидхэгдээ. Тиихэдэ 200-гаад гахай шахалганда табигдаа. Мүн колхознигуудай хамтынгаа суглаан дээрэ айл бүхэнэй 100—100 үндэгэ, 100 литр һү хубиингаа ажахыһаа гүрэндэ худалдахаар шиидэбэ. Барилгын бригада энэ һайндэр болотор үхибүүдэй ясли, культбаза барижа, ашаглалгада оруулха юм,—гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Именохоев хэлээ.

«Знамя Ленина» колхозой гэшүүд хабарай тарилгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Колхозой эрхим хонишод Н. Тогмитов, С. Калашников гэгшэдэй даадаг отарынхид харууһалдаг эрье хонидойнгоо шэгнүүрые зунай бэлшээриин үедэ 60—65 килограммда хүргэхэ уялга абаа. Мүн эндэхи һаалишад үдэр бүри 3 мянган литр һү тушаажа, хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэбэ.

— Мал ажалай продукт гүрэндэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэхэбди,—гэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренов мэдүүлбэ.—Хахад жэлэй турша дотор манай колхоз хамта 800—900 центнер мяха тушааха. Энэ зорилгоор хамта 900 толгой эрье хонид гүрэндэ тушаагдахаар таргалуулагдажа байна.

Тиихэдэ аймагай «Забайкалец» колхоз мяха, һү, үндэгэ гүрэндэ тушаахынгаа хажуугаар, колхозой гол тосхондо баригдажа байһан дунда һургуулиин байшангые бүтээхэ хүдэлмэридэ хабаадаха гэжэ шиидээ.

Тиихэтэй хамта эндэ үгэ хэлэгшэд ажал хүдэлмэри дээрэхи горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлбэ. Энэ жэлэй 4 һарын туршада аймагай колхозууд жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 16 процент дүүргээ. Мяха тушаалгаар аймаг хахад жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 27 процент дүүргээд байна. Малай үхэл гарза үшөөл олон. Хэрбээ эндэхи колхозууд, совхоз ажалаа һайнаар эмхидхэжэ шадабал, эдэ дутагдалнуудаа ойрын болзорто усадхажа, хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ аргатай байна.

Мухаршэбэрэйхид июлиин 1 болотор 5300 центнер мяха, 13700 центнер һү, 840 мянган үндэгэ тушаажа, хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ оробо.

Т. Гармаев.
манай корр.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевые хүндэтэйгөөр үдэшэбэ

КИЕВ, майн 12. (ТАСС). Хүндэтэ айлшан нүхэр Н. С. Хрущевые киевэйхид мүнөөдэр үдэшөө. Ажалшадай колонно дээгүүр Улаан тугууд дахинаа намилзажа, Коммунистическэ партиин болон ленинскэ Центральна Комитедэй хүндэлэлдэ, Советскэ правительствые Толгойлогшо Никита Сергеевич Хрущевой хүндэлэлдэ юрөөл үгэнүүдые бэшэһэн олон тоото лозунгнуудые дээрэ үргэн хүнүүд дахинаа ябаба.

Украинын ССР-эй Верховно Соведэй байшанһаа Киевскэ вокзал хүрэтэр Никита Сергеевич Хрущевой ябаһан замдань олон арбаад мянган киевэйхид сугларанхай байгаа. Никита Сергеевич Хрущев автомашина дээрэ хүл дээрээ байгаад, городой үйлсэнүүд болон проспектнүүдтэ гараһан арад зонтой халуунаар амаршалалсаба.

Украинын Коммунистическэ партиин болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Д. С. Коротченко, Н. Т. Кальченко, А. И. Гаевой, М. С. Гречуха, Н. М. Гуреев, Л. И. Найдек, И. С. Сенин, В. В. Щербицкий, Н. Д. Бубновский, С. В. Червоненко, В. И. Чуйков, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Г. П. Бутенко,** Украинын ССР-эй министрнүүд, нютагай партийна болон советскэ организацинуудай, Советскэ Армиин хүтэлбэрилэгшэд, городой коллективүүдэй ажалшадай түлөөлэгшэд Советскэ Правительствын Толгойлогшые вокзал дээрэһээ мордохуулхаяа сугларанхай байба.

Вокзалай перрон дээрэ байһан хүнүүд бултадаа нүхэр Никита Сергеевич Хрущевые нэрьемэ овацяар угтаа. Н. С. Хрущевто пионернүүд сэсэгүүдые барюулба.

Нүхэр Н. С. Хрущев бүхы сугларагшадтай ехэ халуунаар амаршалалсаад, поездын вагон тээшэ ябаба.

Харгыдаа һайн һайхан ябахыень хүсэһэн үгэнүүд дуулдана.

17 час. Нүхэр Н. С. Хрущевой һууһан поезд перронһоо хүдэлэн ябаба.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Украинын КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. В. Подгорный нүхэр Н. С. Хрущевтой хамта Кишинев ошохоёо мордолсоо.

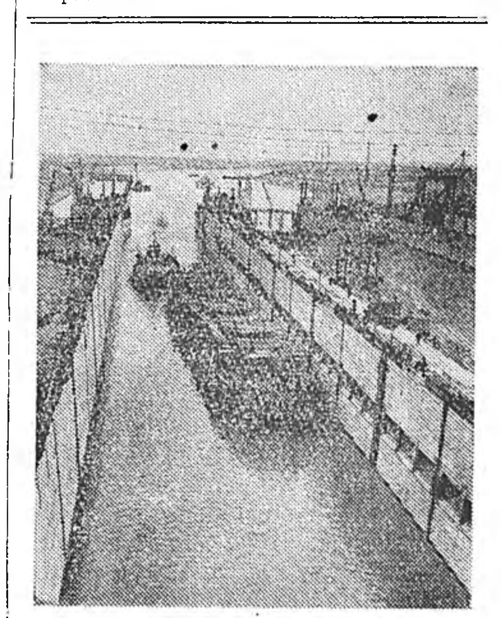

Волжский. Сталинградска гидроузелай суднаар ябалгын түхсэрэлгэ ашаглалгада оруулагдаба. **Зураг дээрэ:** ашаанай «Пенза» гэжэ өөроо ябадаг судна 31-дэхи шлюзэй камера соогуур гаража ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Эхин партийна организацинуудта

Тэжээлээр дутахаяа болихобди

Түсэбтэ долоон жэлэй туршада манай колхознигууд ехэ зорилгонуудые урдаа табяа. Тэдэнээ амжалтатайгаар дүүргэхын тулада түрүүшын жэлһээ эхилжэ эрид шангаар тэмсэхэ, малайнгаа ашаг шэмые, сабшалан, полинуудайнгаа ургасые түргэнөөр дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Мүнөө жэлдэ бидэнэр нёдондоноойхиһоо хоёр дахин ехэ мяха абаха, нёдондо 450 тонно һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэл 680 тоннодо хүргэхэ, 91 центнер нооһо хайшалһан байгаа һаа, 120 центнертэ хүргэхэ уялга абаабди.

Долоон жэлэйнгээ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада, түбхын түрүүндэ, малдаа элбэг дэлбэгээр хүрэхэ, янза бүриин тэжээл бэлдэдэг болохо ёһотойбди гэжэ манай партийна организаци шиидхэһэн байна. Тэжээлэй асуудал гансашье мүнөө табигдажа байгаа бэшэ, үни холын энээн тухай хэлсэжэл, элдэб олон тогтоол, шиидхэбэринүүд абтажал байдаг һэн. Теэд мүнөө болотор энэ шухала асуудал шиидхэгдээгүй, малнай жэлһээ жэлдэ үбһэ тэжээлээр дуталдажа, туража, гарзалжа ондо ородог, удаанаар үдэдэг, ашаг шэмэ багаар үгэдэг байһан юм.

Иимэ ушарай тохёолдоод байхада манай колхозой коммунистнууд малаа үбһэ тэжээлээр хангадаг болохо асуудалые али бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэжэ, доторойнгоо арга боломжонуудые элирүүлһэн, саашанхи замуудаа хараалһан байна. Тиихэ зуураа, хамагай түрүүндэ, шэмэ ехэтэй ургамал болохо кукурузада онсо шухала анхаралаа хандуулжа, саашадаа яабашье тэрэнние һайнаар ургуулдаг, баян ургаса хуряадаг болохо гэжэ шиидхэгдэһэн байна. Юуб гэхэдэ, сабшалангайнгаа ургасые дээшэлүүлээшье һаа, кукурузые һайнаар ургуулдаг болоогүй сагтаа тэжээлэй асуудалые хүсэдөөр шиидхэжэ шадахагүй байгаабди.

Ингэжэ шиидхэһэнэйнгээ һүүлээр колхозой правлени болон партийна организаци кукуруза ургуулха асуудалда үдэр бүри анхаралаа хандуулжа, мүнөө тарилгаяа бэлэдхэл түгэсөөр угтаад, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ ургамалые тариха полинууд бүри намар байхада шэлэгдээ һэн. Нёдондо 170 гектар дээрэ кукуруза тариһан аад, мүнөө жэл һайн шанартай 314 гектар газар бэлэдхэгдэжэ байнхай. Урда жэлнүүдтэ үтэгжүүлжэ, сахарай свёкло тарижа байһан 120 гектар газарта үшөө нэмэжэ наг шэбхэ гаргагдаад, тараагдажа байна. Кукурузымнай бэшэ полинууд парлагдаһан, уһалагдадаг газарнууд юм.

Урда жэлнүүдэй дүршэл дээрэһээ харахада, һайнаар үтэгжүүлһэн, уһалһан газартал кукуруза һайнаар ургадаг байна. Тиимэһээ бидэнэр мүнөө жэл гектар бүридэ 20 тонноһоо бага бэшэ аргал шэбхэ гаргажа, тарааха гэжэ шиидхээбди. Нёдондо бүри намар байхада арбаад мянган тонно хур аргал шэбхэ обоологдожо, бэлдэгдэһэн юм. Тиигэжэ хүйтэн үбэлһөө эхилээд полинууд дээрээ наг шэбхэ гаргаха аргатай болоһон байнабди. Наг шэбхэ зөөлгэдэ трактор, машинануудтай кукуруза ургуулгын 4 звено ажаллажа байна. Звено бүхэндэ 60—70 гектар газар даалгагдажа үгтөө. Тиигээд мүнөө кукурузын ехэнхи полинууд дээрэ хүсэд хүрэхэ аргал шэбхэ гаргагдаад, тараагдажа байнхай.

Партийна организациин дурадхалаар комсомолшуудһаа бүридүүлэгдэжэ, кукуруза ургуулгын нэгэ звено эмхидхэгдээ: Тэрэ звеное, комсомолой комитедэй гэшүүн Георгий Просвеченников хүтэлбэрилнэ. Энэ звеногойхид даажа абаһан газарайнгаа гектар бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ, туршалгын 20 гектар дээрэһээ—500 центнер ногоон эшэ набшаһа хуряаха гэһэн уялга абаа. Тиигээд тэдэнэр кукурузынгаа гол полинууд дээрэ 20—20 тонно наг шэбхэ гаргажа дүүргээд, туршалгынгаа участок дээрэ зөөжэ байна. Эндэ гектар бүриин 50 тонно аргал шэбхэ гаргажа, тараагдаха юм. Энэ звеногой гэшүүн Самуил Ткачевой шударгы ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэрэ үдэр соо автомашинаар 30-аад дахин эрьежэ, кукурузын поли дээрэ аргал шэбхэ зөөжэ байдаг.

Манай колхоздо кукуруза гансал квадратно-гнездовой аргаар таригдаад, зундаа утааша, хүндэлөөшөө хэдэ дахин элдүүрилэгдэжэ, уһалагдадаг газарнууд хэрэгтэй соогоо уһалагдажа байха. Мүнөө хабар манай колхоздо 200 миллион кубометр уһатай байха ехэ сөөрэм малтагдажа, ашаглалгада оруулагдаба.

Энэ сөөрэм барилгада колхозой парторганизаци болон правлени онсо шухала анхаралаа хандуулжа байһан юм. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо 5 дахин олон зоной хабаадалгатай воскресник үнгэргөөбди. Партийна организациин үүсхэлээр үнгэргэгдэжэ байһан тэдэ воскресни-гүүдэй аргагүй аша үрэтэй байһан тухайнь тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, тэдэ үдэрнүүдтэ тон ехэ хүдэлмэри хэгдэхэһээ гадна, зоной олоороо сугларааад байхада ойлгууламжын, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагдадаг байна. Энэ сөөрэмэй удха шанар тухай, саашанхи зорилгонууд тухайгаа зондо хөөрэжэ үгтэдэг һэн. Тиигэжэ сөөрэм барилгада колхознигуудайнгаа аргагүй эдэбхитэйгээр ажаллаһанай ашаар мүнөө жэлһээ эхилэн хүдөө ажахын үнэтэ ургамалнуудай тариг-даһан полинуудые уһалжа байха аргатай болообди.

Кукуруза тарилгада бэлэдхэлэй ямараар ябажа байһанние партэрганизациин бюро хододоо хинан шалгажа, ажалаа һуларуулагшадта саг сооньэрилтэ табижа байдаг. Кукурузашадай звено даагшадые бюрогой заседани дээрэ дуудажа, тоосооень шагнадаг, шухала заабари үгэдэг, туһалдаг байнабди.

Баян ургаса ургуулхын түлөө звенонуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээ.

Хуряангыгаар хэлэхэдэ, мүнөө жэл полинууд дээрэмнай кукуруза заатагүй ургаха. Иигэжэ ажаллаад, харууһалаад байхадамнай тэрэнэй ургангүй байха аргангүй.

Тэрээнһээ гадна 20 гектар дээрэ тэжээлдэ зорюулагдан сахарай свёкло таригдахань.

Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо-сабшалангаймнай газар һайнааршье, ехээршье уһалагдажа байна. Хэрбээ урдань сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 7—8 центнер ургаса хуряадаг байһан һаа, мүнөө жэл хоёр дахин ехээр хуряаха зорилготойбди.

Тиигэжэ бидэнэр энэ 1959 ониие тэжээлэй асуудалые хүсэдөөр шиидхэлгын жэл болгохо зорилготойбди.

И. Новокрещенных,
Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

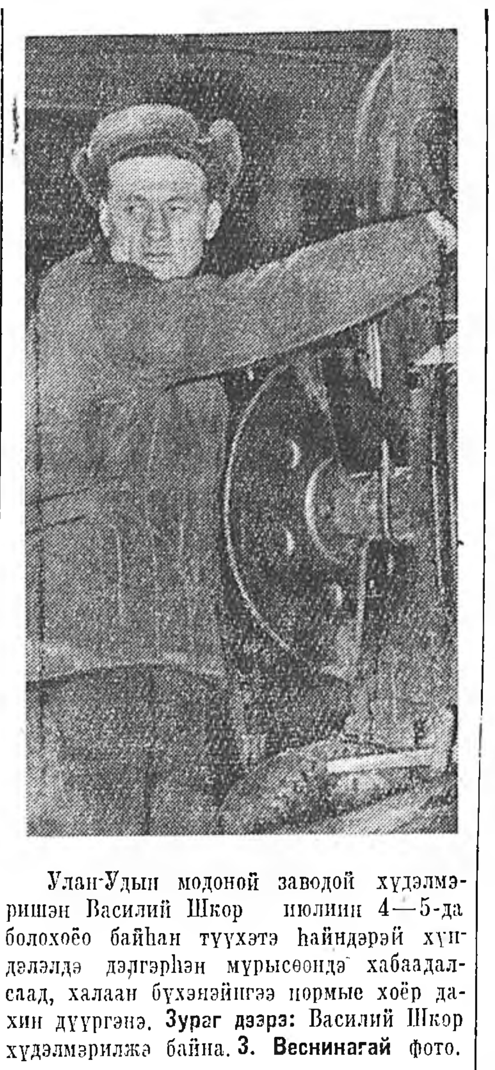

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэн Василий Шкор июлиин 4—5-да болохоёо байһан түүхэтэ һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ хабаадалсаад, халаан бүхэнэйнгээ нормые хоёр дахин дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** Василий Шкор хүдэлмэрилжэ байна. **З. Веснинагай** фото.

Бирагай юумэ хэгдэнэгүй

Хэжэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй ээлжээтэ сесси һаяхан болобо. Хүн зоной культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые бүри һайнаар хангаха тухай эндэ хэлсэгдэһэн байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ажалшадай ажабайдал хараа байса һайжараа. Шэнэ барилганууд олоор хэгдэнэ. Энэ жэлэй эхинһээ аймагай колхознигууд 370 шэнэ гэр барижа ороо. Жэлэй дүүрэтэр аймагай эмхи зургаан болон колхозууд 600 мянган түхэриг бүрилгада гаргашалха юм.

Холын отара, гүүртэнүүд дээрэ малшадай һууха гэрнүүд, культбаза, бани гэхэ мэтэ олоор бодхоогдохо. Гутал, хубсаһа оёхо, хадхаха, часы, велосипед, мотоцикл гэхэ мэтые заһабарилха мастерскойнууд ойрын жэлдэ нээгдэхэ. Колхозуудай хүсөөр һургуулиин байшан, мастерскойнууд баригдаха юм.

Гэхэ зуура, гурбан жэлэй соёлой добтолго үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Культурно-ажаһуудалай барилганууд олонхи ушарта үшөө саарһан дээрээ, захалагдаагүй, клуб, библиотекэнүүдэй хүдэлмэри һула, ажабайдалтай, үйлэдбэритэй холбоо багатай, лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ, хуушанай сагай үлэгдэлнүүдтэй тэмсэл һулаар ябуулагдана.

Дутагдалнуудаа дары усадхажа, ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хараа байса һайжаруулха, хабарай тарилгын үедэ механизаторнуудай культурна, ажаһуудалай эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангаха хэмжээ-ябуулганууд сесси дээрэ хараалагдаа.

А. Аюрзанаев.

Ойн баярые ажалай амжалтаар угтахын түлөө

(Сэлэнгын партийна эдэбхитэдэй суглаанһаа)

Һая Ново-Селенгинскдэ аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Могнонов** «Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо гүйсэһэн 300 жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй дашарамдан аймагай партийна организациин зорилгонууд тухай» элидхэл хэбэ.

Ород арадтай хуби заяагаа ниилүүлһэнһээ хойшо үнгэрһэн 300 жэлэй ойн баярые һайндэрлэхэ тухай мэдээсэлые аймагаймнай ажалшад тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба,—гэжэ нүхэр Могнонов мэдээсээ.—Бүхы предприяти, колхозууд болон совхоздо олон зоной хабаадалгатай митингнүүд боложо, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргээд, энэ баярта үдэрые угтахын тулада тусхай хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа.

300 жэлэйнгээ ойн һайндэрые ажалай эрхим амжалтатайгаар угтаха шухала байһан тухай онсолон тэмдэглэхэ зуураа, элидхэлшэ гээгдэжэ ябаһан зарим предприятинууд болон колхозуудай хүдэлмэридэ, тэдэнэй урда байһан зорилгонуудта тогтоо. Зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, «Коммунизм», Ленинэй, Сталинай, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд һү һаалгаяа доошолуулжа, малаа тураажа, гарзалуулжа байна.

Һүүлээрнь элидхэлшэ зарим шиидхэгдээгүй асуудалнуудта аймагай партийна эдэбхитэдэй анхаралые хандуулба.

Ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсохо зуураа, коллективэйнгээ мяха, һү, үндэгэ гүрэндэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаһан тухайнь Сэлэнгын совхозой директор нүхэр **Ибрагимов** хөөрэбэ.

Хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, малайнгаа ашаг шэмые улам дээшэлүүлжэ, ойн баярай найрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ колхознигуудайнгаа шиидэһэн тухай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Ванкеев** хэлээ.

Хэлсэһэн асуудалаараа суглаанда хабаадагшад дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаба.

Д. Бадмажапов,
«Улаан Сэлэнгэ» газетын редакторай орлогшо.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ПЛЕНУМЫЕ ШЭНЭ АМЖАЛТААР УГТАХАБДИ

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум зарлаха тухай мэдээсэлые Москвагай шиинэ заводой коллектив ехэ баяртайгаар угтаба.

— Арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые манай парти хэлбэришэгүйгөөр, саг үргэлжэ ябуулна,—гэжэ вулканизациин цехын мастер Попов хэлэнэ. Коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулха асари ехэ түсэб бэелүүлхэ хэрэгтэ болохоёо байгаа Пленум ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Тус заводойхид Пленум дээрэ зүбшэгдэхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулна. Үйлэдбэри оньһожоруулха, автоматизацилха долоон жэлэйнгээ түсэб тэдэнэр болзорһоонь жэл урид дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

ШЭНЭ ШАХТА

Пермь. Кизеловско нүүрһэнэй бассейндэ «Скальная—2» гэжэ шэнэ шахта дээрэ түрүүшын зуугаад тонно нүүрһэн малтагдаба. Энэ шахта түрүү техникээр түхеэрэгдэнхэй, жэлдээ 200 мянган тонно нүүрһэ үгэжэ байха юм.

САЙН ФАБРИКЫН БАРИЛГА

Азербайджанай Ленкоранска райондо Аврорай сайн фабрикын түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэбэ. Энэ хадаа республикын сай үйлэдбэрилдэг табадахи предприяти болоно. Һаяар тус фабрика дээрэ шэнэ жэлэй ургасаар сай гаргагдахань.

ДОЛООН ЧАСАЙ АЖАЛАЙ ҮДЭРТЭ ОРОБО

Москвагай пароходствын хэдэ хэдэн суднануудай команданууд долоон часай ажалай үдэртэ оробо. «Александр Малышкин» гэжэ пассажирска пароход түрүүшынгээ рейсэдэ гараа.

ТЕПЛОХОДУУДАЙ БАРИЛГА

Горький. Сормовын судна бүтээгшэд долоон жэлэй түрүүшын хабар ажалай шэнэ амжалтаар угтаба. Энэ жэлдэ эндэ «Ракета» маркын пароходууд олон баригдаха юм. Нүхэд Назаркин, Муравьев болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадынхид мүрысөөндэ шалгарна.

КАЗАХСТАНАЙ САХАРАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮГЖЭЛТЭ

Алма-Ата. Казахстанай томохон свекловодческо райондо—Джамбулска райондо сахарна заводой барилга эхилбэ. Энэ завод сүүдхэ соо 25 мянган центнер свёкло болбосоруулха юм.

Долоон жэлэй туршада Казахстанда сахар үйлэдбэрилгэ 3,5 дахин ехэ болохо юм. Ойрын гурбан жэлдэ сахарай заводуудай үйлэдбэриин хүсэн 2 дахин нэмэхэнь. Тиихэдэ олонхи заводууд шэнэдхэн хубилгагдажа үргэдхэгдэхэ, бүтээсэ ехэтэй автоматическа түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха юм.

МЯНГААД ГЕКТАР ШЭНЭ МОДОД

Калуга. Областиин ой модоной ажахынууд модо тариха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. 5100 гектар талмайда 25 миллион гаран залуу нарһан, шэнэһэн, хасуури һуулгагдаба. Тэрэшэлэн сибириин хушан, амурай бархат модод таригдана.

Долоон жэлэй туршада областьдо хамта дээрээ 35 мянган гектарта шэнэ модод таригдаха.

ТҮРҮҮШЫН АЛТАН

Магадан. Холын хойто зүгэй предприятинуудта алта малтаха зунай сезон эхилжэ, гүрэнэй кассада энэ жэлдэ малтагдаһан түрүүшын алтан орожо байна.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ нёдондонойхиһоо нилээд ехэ хэмжээнэй алта гүрэндөө үгэхэ гэжэ эндэхи горнягууд шиидэнхэй. Тиимын тула тэдэнэр алтаар баян шэнэ газарнуудые ашаглажа, бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэнэ.

«СССР-тэ КОММУНИЗМ БАЙГУУЛГЫН АСУУДАЛНУУД» ГЭҺЭН СУГЛУУЛБАРИ

СССР-эй Наукануудай академиин хэблэлдэ «СССР-тэ коммунизм байгуулгын асуудалнууд» гэһэн суглуулбари болгогдожо академиин ниитын наукануудай отделениин сессиин материалнууд толилогдобо.

(ТАСС).

Зураг дээрэ: мүнөөдэрэй Москва. **ТАСС-эй фотохронико.**

Мэргэжэлтын зүбшэл

ОЛОН ЖЭЛЭЙ НОГОО ТАРИЛГАДА АНХАРАЛ ТАБИХА

Партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэреэр зоригжоһон республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мяха, һү, нооһо. болон мал ажалай бусад продуктнуудые долоон жэл соо абаха түсэбоо болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэй. Энээниие бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада ниитынгээ малда элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ ушартайбди.

Бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, кукурузын силос ехээр бэлэдхэдэг, корнеплодуудые горьтойгоор таридаг болохо ёһотойбди. Мүн орооһо тарянай зүйл ехээр хэрэглэгдэхэ болоно. Тиихэдэ сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлжэ, үбһэ ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Эндэ олон жэлэй ногоо горьтой газарта таридаг болохо, ургасынь дээшэлүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай.

Колхоз, совхозуудай дүршэл дээрэһээ харахада, республикымнай эрхэ байдалда таримал олон жэлэй ногооной баян ургаса абтаха, тэрэнэй үрэһэшье хуряажа болохо байна бшуу. «Эрдэм» болон Яруунын совхоз хяаг таряад, гектар бүхэнэй 23—30 центнер хүрэтэр үбһэ абадаг байгаа бшуу. Кабанскын, Мухаршэбэрэй, Кударын аймагай колхозууд гектар бүхэнэй 50 центнер хүрэтэр хүсы үбһэ хуряадаг байһан юм.

Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын зорилгоор олон жэлэй ногоо тарижа ургуулдагшье дүршэл байгаа. Суута луговодууд А. И. Батышев, И. Н. Ефимов гэгшэд хүсы, хяаг, костер безостый гэхэ мэтэ бусад ногоо тарижа ургуулдаг заншалтай.

Иигэжэ республика дотор шэмэтэй элдэб үбһэ ногоо ургуулжа, ниитынгээ малые эрхим тэжээлээр хангажа шадаха арга боломжо бии.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоз, совхозууд һайн ногоо тарижа ургуулха тушаа анхаралаа табидаг болоо. Гансахан үнгэрэгшэ жэл хүсы үбһэ таридаг газар 33 процентээр үргэдхэгдээ юм. Гэхэ зуура энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэд олон байһаар.

Донник, житняк, хүсы болон таримал бусад ногооной үрэһэн республикадамнай асарагданхай. Яруунын, Түнхэнэй, Зэдын, Сэлэнгын аймагай зарим колхозууд иимэ үрэһэ абаад тарижа эхилээ. Харин Кабанскын, Прибайкалиин, Кударын аймагай колхозууд мүнөө хүрэтэр үрэһэ худалдажа абангүй, али болохо аргаар энээниие унжагайруулжа байһаниинь гайхалтай. Вика, хүсы убһэнэй үрэһэн хэрэгтэй гэжэ байгаад эрилтэ табиһан аад, тэрэнээшье эдэнэр абахаяа оролдоногүй.

Гэхэтэй хамта олон жэлэй ногоо тариха эрхим болзор үнгэрхэеэ байна бшуу. Хэрбээ саашадаа энэ шухала хүдэлмэри хойшолуулбал, тэжээл элбэгжүүлжэ шадангүй, нэгэ жэлээ миин гээхэ болонобди. Илангаяа агуусхэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ түсэб даабаряа дүүргэжэ, Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэн алдарта ойс угтахаяа байха үедэ иимэ таагүй ябадал гаргажа болохогүй ха юм. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ногоо ехээр тариха тушаа онсо анхарал хандуулха ушартай. Нэгэшье килограмм үрэһэн таригдангүй үлэхэ ёһогүй.

Өөһэдын үрэһэтэй болохо тухай энэ жэлһээ эхилжэ оролдолго гаргаха болонобди. Юундэб гэхэдэ жэл бүхэндэ ондоо тээһээ асархада бэрхэшээлтэй, гарзатайшье байна бшуу.

Зүгөөр олон жэлэй ногоо ургуулжа шадаад байгаа һаа, ашаг олзотой. Таарамжатай газарта, агротехникые наринаар сахяад, таримал ногоо ургуулаа хада шэмэ ехэтэй үбһэн гү, али һайн эдеэлсэ ногоотой бэлшээри хэдэн жэлэй туршада бии болохо юм. Үбһэ болон ногоон тэжээл тэрээнһээ абахын тула полидо ургуулха, сабшалан, бэлшээриин газарта тарижа ногооень һайжаруулха, тогтууритай ургаса абадаг болохо шухала.

Бобово ургамалнуудһаа поли, сабшалан дээрэ хаа хаанагүй һайнаар ургадаг хүсы үбһэ ехээр тариха шухала. Нэн түрүүндэ «Онохойская 6» болон гибриднэ сортын хүсы үбһэнэй үрэһэ хүсэдөөр хэрэглэхэ болонобди. Энэ ногооной шанарыншье һайн. 15 процент хүрэтэр белогтой, элдэб витамин болон минеральна тэжээлээр элбэг байдаг. Саг сооньхуряагаад байхада хүсы үбһэн тарян талханай зүйлһөө балай дутадаггүй. Энээниие мал, шубуун дуратайгаар эдидэг ха юм. Хүсы гандадаг газарта ядалдадаггүй. Зүгөөр шииг нойто элбэгтэй, уһалагдадаг газарта бүришье ехэ ургаса үгэдэг. Тиимэ һайн хүрьһэншье хэрэгтэй бэшэ. Газарай забһарай уһа дүтэтэй, ехэ дабһатай хүрьһэндэл муугаар ургадаг.

Гектар бүридэ 10—12 килограмм хүртэхөөр хараалжа, хүсы үбһэ холисогүйгөөр тарихада болохо. Үгышье хадаа залаата ногоонуудтай — хяаг, житняк, костер, безостый, сибириин волоснецтэй холёод таридаг. Энэ ушарта гектар бүридэ 6—8 килограмм хүртэхөөр тарихада һайн. Шэнгэн ногоотой газарта элдэб залаата ногооe хүсытэй холёод тарихада таарамжатай. Тиигээ һаа гектарта 3—4 килограмм хүсын үрэһэн хаягдаха.

Үрэһэ хүрэнгэ абаха зорилгоор хүсы үбһэ үргэн рядтайгаар, зурууд хоорондонь 60—70 сантиметр зайтайгаар тарихада шанартай байдаг. Бичурын сортучасток дээрэ иигэжэ тарихада гектарай 2 центнер хүрэтэр үрэһэн абтаһан байна. Үрэһэндэ зорюулжа тариһан газарай гектар бүхэндэ 2—3 килограмм үрэһэн хүртэхэ ушартай.

Гандангишье жэлдэ һайнаар ургадаг 2 жэлэй донник ногоо тарихада һайн. Элдэб хүрьһэндэ, ехэ дабһатайшье һаань ургаад лэ байдаг. Эртэ тарихада гектарай 30—40 центнер хүрэтэр түрүүшын жэлдэ, саашадаашье үгэдэг. Һая ургажа байхадаа тэрэ тэжээл ехэтэй, амталиг юм. Илангаяа ногоон конвейертэ хэрэглэхэдэ, силос хэхэдэ боломоор. Ногоон тэжээлые май һарын тэн багһаа үгэжэ эхилдэг. Энэнь илангаяа республикадамнай таарамжатай гээшэ.

Хоёрдохи жэлээ донник таряад байхада, гектар бүриһөө 3—5 центнер хүрэтэр үрэһэ үгэдэг байна.

Энэ ногооe миинтшье, овёстой холёодшье фермэ шадар таридаг. Холисогүйгөөр тарибал гектар бүридэ 14—20 килограмм үрэһэ хаяха ёһотой.

Доннигой үрэһэн хатуу хальһатай юм. Тиимэһээ хүрьһэндэ ороод удаан шиигтэнгүй байжа, шэнгээр гарахадаа магад. Тиимэ хадань үрэһые крупа бутаруулдаг машинаар гаргадаг. Үгы гэбэл жэжээр бутаруулагдаһан хирпиисэ, элһээр урижа зөөлэрүүлдэг.

Залаата ургамалнуудай дундаһаа тэжээлээр һайн, олон янзын ногоон таригдажа болохо юм. Жэшээнь, **костер безостый** гээшые нуга сабшаланда таридаг. Энэ ногоон түргэн ургадаг, малшье дуратайгаар эдидэг. Мүн һайн ургаса үгэдэг. Гандангишье жэлнүүдтэ яһала ургадаг. Республикымнай олонхи аймагуудта хүсы үбһэтэй гү, али холисошьгүйгөөр тарижа болохо. Холёогүй һаа гектарта 20—22 килограмм, холёо һаа—2 дахин бага үрэһэ хэрэглэхэ. Миинтшье тарихада үрэһэн абтадаг. Зүгөөр түргөөр үрэһэтэй болохын тулада гектар бүхэндэ 8—10 килограмм хүртэхөөр, үргэн рядтайгаар зорюута тарибал зохистой.

Сибириин волоснец һайса тарижа туршагдаһан ногоон юм. Энээниие полидо, нуга сабшаландашье таридаг. Хүнгэн, элһэтэй хүрьһэндэ, тала газарта һайн ургаса үгэдэг. Республикымнай аймаг бүхэндэ хүсы донник үбһэнтэй холёод, миинтшье тарихада боломоор байдаг.

Энэ ногооной үрэһэ гектарта 25 килограмм хүртэхөөр гараараа хаядагшье ушар бии. Хэрбээ үрэһэ хүрэнгэеэ үргэн рядтайгаар таряа һаа, гектарай 12—15 килограмм хэрэглэдэг.

Харин хяаг ехэнхидээ полидо таригдадаг, хара хүрьһэтэй, үрэжэлтэй газарта һайнаар ургадаг. Ган гасуур болоходо ургасань хараа байса доошоолдог. Республикын ой талаар элбэг аймагуудта энээниие тарихаар. Хяаг мүн талын сабшаланда таридаг. Шииг нойтоор дуталдадаггүй гү, али уһалагдадаг газарта ургасатай. Бургааһа модонһоо сэбэрлэһэншье газарта тарижа болохо.

Туршалгын станциин мэдээгээр хяаг гектарай 10—15 центнер, бүри шииг нойтоор элбэг һаань—40—45 центнер ургаса гарадаг. Гектар бүхэнэй 12—15 килограмм үрэһэнэй хүртэхөөр зундаа тарихада ехээр ургадаг байна.

Житняк гээшэ ган гасуур, хүйтэндэшье тэсэмгэй. Манай эндэ тала газартай, ойтой аймагуудай сабшалан бэлшээридэ элбэгээр дайралдадаг. Түрүүшын жэл тон ааляар ургажа, ургаса үгэдэггүй. Тиигээд удаадахи жэлдээ һайжараад, саашадаа олон жэлэй туршада баян ургаса гарадаг. Зүгөөр тэрэнээ шадамар зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Хабар эртэ түргэн ургажа, мал бэлшээгээдшье байхада һайнаар ургадаг. Һаяхан ургажа байхадаа шэмэ ехэтэй. Мал угаа дуратайгаар эдидэг.

Тала газар ехэтэй аймагуудай ажахынууд муудаһан бэлшээридээ житняк тариха ёһотой. Хабар эртэ гү, али зунай бороотой үедэ борнойлоод тарижа, удаань газарынь нягтаруулхада һайн. Гектар бүхэндэ 6—8 килограмм, үшөө 2—3 килограмм хүсы үбһэнэй үрэһэ холибол болохо юм.

Райграс гэжэ ногоон тухай хэды [...] хэлэе. Нэгэ, хоёр жэлдэ энэ ногоон түр[...] ургадаг. Жэлдээ амталиг эдимгэй тэж[...] гарадаг. Манай эндэ хүйтэндэ тэсэх[...] байха. Тиимэһээ нэгэ жэлэй ногоон ш[...]гээр хэрэглэхээр. Республикадамнай ра[...]расай үрэһэн асарагданхай. Тэрээни[...] абаһан колхозууд шииг нойто ехэтэй [...] али уһалагдадаг газарта тон һаяын [...]нүүдтэ тариха болоно. Гансал дабһа е[...]тэй хүрьһэндэ таарахагүй. Кабанскын [...]гай намагһаа хатаагдаһан газарта энэ [...]гоон һайнаар ургаха гэжэ һанагдана. [...]гар бүридэ 13—15 килограмм хаягда[...]. Эртэ ургажа гараа һаань, шииг нойт[...] элбэг үедэ жэлдээ хоёр ургаса абта[...] байха.

Олон жэлэй ногоо тариха агротехн[...] тухай хэлэхэдэ иимэ. Нэн түрүүн [...] сооньтариха. 3—4 сантиметрһээ гүнз[...] бэшээр үрэһыень һуулгаха. Шииг нойт[...]до дуратай хадаа хуурай газарта тари[...] муу. Тиигэн хаар зунай бороотой са[...] июнь һарада тариха ушартай. Зүгөөр [...]ник, райграс зундаа тарилтагүй.

Һайн ургаса абахын тула нягта хү[...]һэтэй газарта тарихада зохистой. Ти[...]һээ тарихын урда газараа хахалха, гү[...]гыгөөр культиваци хэхээр бэшэ. Бу[...] үбһэнтэй тэмсэхээ һанабал, тарилгын [...]тээ газараа хүндэ катогоор нягтару[...] ёһотой. Энэ ушарта үрэһэн ехэ гүнз[...] һуулгагдахагүй байха. Орооһо-но[...] таридаг тусхай сеялкээр тарилга хэг[...] Тиимэ юумэ үгы байгаа һаа, юрын [...]һоной сеялкээр тарихада болохо.

Колхоз, совхозууднай таатай саг [...]гэнгүй, олон жэлэй ногоо һайнаар тар[...] шадабал, ниитынгээ малда үбһэ тэж[...] ехээр бэлэдхээд, ашаг шэмыень [...]лүүлхэ аргатай.

А. ДАВЫДОВ,
Бурядай зооветинститудай [...]

урадхуулга дэзрэ

лика доторнай энэ жэлдэ
урадхуулга эртэ эхилбэ.
леспромхоз хамагһаа тү-
апрелиин 26-да Итанца гэ-
до урадхуулжа захалаа.
с леспромхозой модо урад-
ад 100 гаран мянган кубо-
до уһанда табяад байна.
олотникова, Баталов, Ми-
гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг
нууд түрүүшын үдэрһөө
хүдэлмэрилжэ, уһа руу мо-
а нормоёо үдэр бүри үлүү-
рэнэ.

элдэ Итанцын леспромхоз
ган кубометр модо Сэлэн-
онэй базада һаллан ябуул-
тэй. Һүүлэй үдэрнүүдтэ эн-
до урадхуулагшад ород,
радуудай нэгэдэһээр 300
йн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн
лдэ эдэбхитэйгээр хабаа-
оробо.

арын эхсэр Үдэ голоор мо-
дхуулагдажа эхилээ. Учас-
ндэ модо уһанда табиха
н механизмын хүсөөр хэг-
айна. Энэ зундаа Үдэ го-
00 мянган кубометр модон
лагдажа, эройноймнай ара-
хыда эльгээгдэхэ юм.

урадхуулха хүдэлмэри энэ
рдынхиһаа нилээд ондоо-
лэгдээ. Урда жэлнүүдтэ
эй унахатай зэргэ эрьс дээ-
ан модые уһанда табидаг
Тиимэһээ голой нугалаа,
удта модоной хахаха, хү-
эгдэхэ ушар али олон то-
г һэн. Мүнөө модо уһанда
эгээл саада захын участог-
жээгээр эхилэгдэбэ.

эльда ябталагдаһан модые
табилга ажал ехэтэй хү-
болоно. Тиимэһээ энэ жэл-
дхэгдэһэн машинно-трак-
оёр отряд гол түлэб хүдэл-
механизированиэ аргаар
байна.

лоор модо урадхуулагшад
4—5-да болохоёо байһан
һайндэрэй хүндэлэлдэ ажа-
тада жагсаха зууралдаа, сезо-
хүдэлмэриие болзорһоонь
ад дүүргэхэ гэһэн уялга
Тиигэжэ сезонойнгоо үлэгшэ
шэнэһэн модо урадхуулха
шидээ. Энэ сезондо дунда
0 мянган кубометр шэнэ-
он урадхуулагдахаар ха-
анхай.

жэлнүүдтэ отологдоһон шэ-
дон хаанашье хэрэглэгдэн-
рдэг байгаа. Тиигэжэ гү-
э гарза ушардаг һэн. Мү-
огдоһон шэнэһэд зулагдан
жа, уһаар урадхуулагдаха

лэн Байгалай модо урад-
ад Түрхэ, Баргажан гол-
үдэлмэрилжэ эхилбэ. Һал-
модые Байгал дээгүүр
ор шэрэхэ хүдэлмэри июнь
үүлээр эхилдэг гээшэ. Гэ-
э жэлдэ хэдэн үдэрөөр
алха арга олдохо байна.
эдэ, Түрхэ, Баргажанай
й адагта бүхэли үбэлдөө
эй хүдэлмэри хэгдэһэн

бликымнай модо урадхуу-
абаһан уялгаяа нэрэтэй тү-
дүүргэхын тула ехэ
о гаргаха байна.

С. Морозов,
каллес» комбинадай модо
улгаар ахалагша инженер.

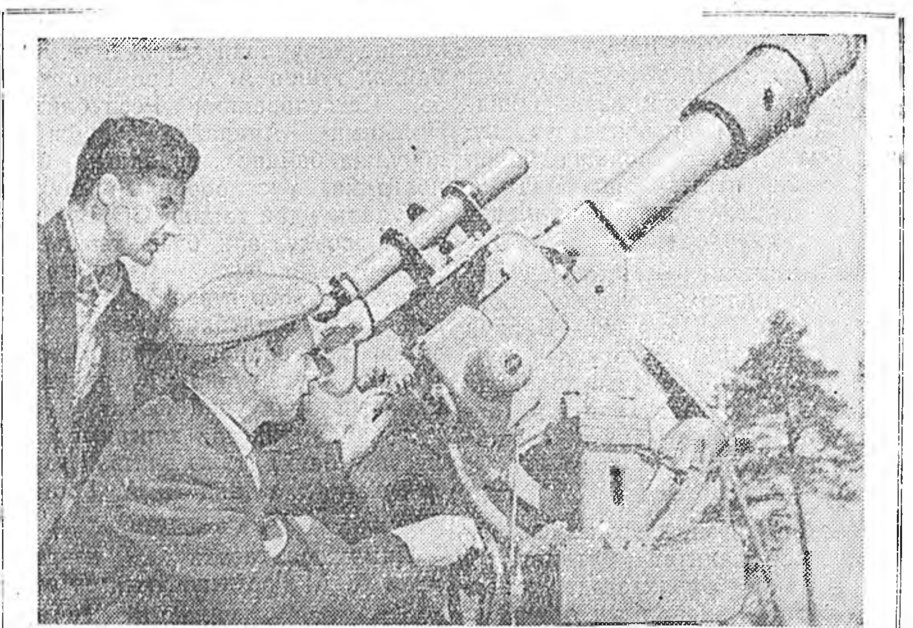

СССР-эй Науканuудай академиин атмосферын физикын институтай даалгабаряар атмосферые шэнжэлхэ «ДФС-14» гэжэ шэнэ прибор байгуулагдаба. **Зураг дээрэ:** атмосферна оптикын лабораториин ахалагша лаборантнууд К. И. Божьев (баруун гарһаа), Г. Д. Туркин гэгшэд «ДФС-14» гэжэ спектрометрые тааруулан табижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

АСБЕСТ

Асбест гээшэ галда дүрэдэггүй минеральна зүйл болоно. Тиимэһээ промышленностьда тон шухала хэрэгтэй юм. Асбестые абажа үнгэхэ бүри бамбайжа, хүбэн шэнги бололог.

Асбест химическэ бүридэлэйнгөө талаар олон ондоо байдаг. Хада уулын хүрьһэн соо хүхэбтэр үнгэтэй зүйл иишэ тиишээ һудалтан тараһан байна. Хүбэнгэйнь утаһан ута байха бүреэ һайн. Асбестын утаһан газарай хүрьһэн соо байхадаа ехэнхидээ ногообтор торгоной үнгэдэл байдаг юм. Тэрэнэй бүдүүниинь 0,5—100 милиметр.

Арадай ажахыда, нэн түрүүн химическэ промышленностьда, барилгада асбест үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Бүхы Сибирь дотор гансахан Зүүн Саянда энэ ашагта малтамал олдоһон байна. Геологическа аяншалгада гарагшад асбест бэдэрэлгэдэ онсо анхарал хандуулха байна.

В. Антонченко,
геолог.

Геологическа аяншалгаар мүрысөөнэй гурим

ВЛКСМ-эй Бурядай обком республикынгаа геологоуправленитэй хамта 1959 оной май һараһаа геологическа аяншалгаар мүрысөө соносхобо. Республикынгаа баялиг—ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохо хэрэгтэ зорюулагдаһан эдэ аяншалгануудта һурагшад, студентнүүд, ангуушад, хүдэлмэришэд болон колхозниигууд, геологууд, эрдэмтэд, алба хаагшадшье хабаадаха байна.

Геологическа аяншалгада хабаадалсаһан аймаг, һургуули, отряд болон ангуушадай мүрысөөнэй дүн абаһан баллайнгаа тоогоор тэдорхойлогдохо юм.

1. Ашагта малтамалай саашадаа шэнжэлэгдэхээр шэнэ газар олоходо 50—100 балл.

2. Ашагта малтамалтай ямаршье газар олоходо—10 балл.

3. Аймагайнгаа газар дайдын ашагта малтамалай, хүрьһэнэй коллекцитэй булан эмхидхэхэдэ —3 балл.

4. Саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ «эдир геолог» гэһэн отряд гү, али кружок байгуулхада —5 балл гэхэ мэтээр.

Мүрысөөнэй дүн гаргахадаа элирүүлэгдэһэн ашагта малтамалай удхашанар, аяншалгада олон хүниие хабаадуулга, хэгдэһэн ойлгуулламжын хүдэлмэри хараада абтаха.

Геологоаяншалгын республиканска мүрысөөндэ 1-дэхи, 2-дохи һуури эзэлэгшэд иимэ шангуудта хүртэхэ:

1. Аймагай комсомольско организацинууд. Нэгэдэхи һуури эзэлһэн аймагай организаци дамжуулгын Улаан тугаар, СССР-эй геологиин ба газарай баялиг хамгаалха министерствын грамотаар, туристска аяншалгын 2000 түхэеригэй хэрэгсэлээр шагнагдаха.

Хоёрдохи һуури эзэлэгшэд дурсагдагша министерствын грамота, 1000 түхэриг мүнгөөр.

2. Комсомолой эхин организацинууд. Нэгэдэхи һуури эзэлэгшэд ВЛКСМ-эй обкомой, республикын геологоуправлениин Хүндэлэлэй грамотаар, 1000 түхэригэй бэлэгээр.

Хоёрдохи һуури—ВЛКСМ-эй обкомой, геологоуправлениин грамота болон 700 түхэригэй бэлэгээр.

3. Туристска отрядуудай дунда 1-дэхи хоёр һуури, 2-дохи хоёр һуури тус бүридөө шантай.

Геологическа аяншалгада хабаадалсагшадай мүрысөөнэй дүнгые нютаг дээрэнь ноябрь һарада аймагай штабууд гаргаха. Республиканска мүрысөөнэй дүн декабрь һарада болохо геологоаяншалагшадай слёт дээрэ гаргагдаха байна. Гадна һургуули болон һурагшадай отрядууд аяншалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө баһа республикын Гэгээрэлэй министерствын шанда хүртэхэ.

УРАЛАН НАРИЖУУЛГЫН ЭДЭБХИТЭД

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой ашаглалгада үгтэһөөр 25 жэлэйнь ой ерэхэ зун гүйсэхэнь. Тиимэһээнь заводой хүдэлмэришэд энэ ойгоо ород, бурят арадуудай хамтарһаар 300 жэлэй һайндэртэй сугтань үнгэргэхэ гэжэ шиидээ.

Заводой цех бүхэндэ дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга баталан абтажа, продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэл үргэдэжэ байна. Уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ хабаадагшадай тоо улам олошорно. Паровозой мөөри бүтээдэг цехын инженерно-техническэ 10 хүдэлмэрилэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо уралан нарижуулгын 20 гаран дурадхал зохёогоо. Тэдээн сооһоонь 9 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, жэл соо хэдэн арбаад мянган түхэриг мүнгэ арьбалха арга олдоо. Энэ цехтэ ажалладаг залуушуул Александр Поляков, Геннадий Мунгалов гэгшэд коммунистическэ ёһоор хүдэлмэрилдэг боложо, олон мэргэжэл шудалжа байна. Тэдэнэр электрын хүсөөр ябадаг тэргэ зохёожо, цехүүд хоорондо деталь зөөлгэдэ тэрэнээ хэрэглэнэ.

Токарь Петр Иванютин элдэб түхеэрэлгэ зохёожо, бэрхэ уралан нарижуулагша гүүлһээр үнинэй юм. Тэрэнэй зохёоһон түхеэрэлгын ашаар паровозой мөөриие голтойнь холболго дээрэ ажалай бүтээсэ арбан процентээр дээшэлээ.

Технолог Михаил Поздеев тус цехтэ уралан нарижуулагшадай хүдэлмэриие хүтэлбэрилдэг. Нүхэр Поздеев сүлөөтэй сагаа уралан нарижуулгада зорюулдаг байна. Тиимэл хадаа тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо аяар 17 мянган түхэригэй арьбалалта үгэхэ хэдэн үнэтэ дурадхал зохёоһон байна.

М. Власьевский.

Коммунизмын шэнжэтэй үүсхэл

ХҮДӨӨДЭ ТҮРҮҮШЫН УНИВЕРСИТЕТ НЭЭГДЭБЭ

Ажалшадай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин нэгэ шухала формонь культурын университет болоно. Баатарлигаар ажаллахынгаа хажуугаар коммунистическэ ёһоор ажаһуухые хүсэдэг олониитын үүсхэлээр тиимэ университет байгуулагдана.

Майн 7-до Байкало-Кударын аймагай центртэ хүдөөгэй культурын университет нээгдэбэ.

— Аймагай центрын, хүршэ колхозой ажалшад культурын университет эмхидхэхэ дурадхал оруулһан байгаа,—гэжэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Раднаев хөөрэнэ.

Программа, һуралсалай болзор гэхэ мэтынгээ үшөө тодорхойлогдоодүй байхада, зуугаад гаран хүн бэшүүлээ һэн.

Коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ аймаг соохи найман коллектив хүртөөд байна. Эрдэм мэргэжэлээ, соёл болбосоролоо эрид дээшэлүүлхые саг үргэлжэ хүсэжэ байдаг тухайдаа бригадын гэшүүд нэгэн дуугаар мэдүүлээ.

Байкало-Кударын аймагай культурын университедэй түрүүшын хэшээл муу бэшээр үнгэрөө. КПСС-эй айкомой лекциин залда Культурын байшанһаа пианино асарагдажа, хэрэглэгдэһэн байгаа.

«Горький—социалистическэ реализмын үндэһэ һуури табигша» гэһэн лекци дунда һургуулиин ород хэлэ, литературын багша Н .С. Макарова уншаа. Һайнаар бэшэгдэһэн лекциеэ ойлгосотой, һонирхолтойгоор уншажа, зониие һонирхуулһан байна. Горькиин зарим зохёолнуудай удха тушаа тогтоод, гол геройнууд тухайдань хөөрэжэ үгөө.

«Хүгжэм яажа шагнаха, ойлгохоб» гэһэн лекци Бурядай оперо, баледэй театрын режиссёр, республикын габьяата ажал-ябуулагша В. В. Маймескул уншаа. Тиихэдээ классическа, советскэ хүгжэмэй зохёолнуудһаа зарим заримые пианино дээрэ наадажа, шагнагшадаа һонирхуулба.

Хамтаараа театрнуудта ошожо оперо, балет хараад, һүүлээрнь зүбшэн хэлсэхэ мэтын хэмжээябуулгануудые программа соогоо оруулха гэһэн дурадхалнууд ороо. Тэдэнь зүйтэйдэ тоологдоо.

Университедэй программа 8 һараар хараалагданхай. Литература, хүгжэм, уралан зураха искусство тухай хэдэ хэдэн лекци уншагдахаар, театр, музейдэ ошожо харахаар түсэблэгдөө. Тэрэшэлэн коммунистическэ ёһоор ажаһууха тухай асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдаха байна.

Уран зохёолшодые, артистнууд болон композиторнуудые Улан-Удэһээ урижа, литература, искусство тухай лекци уншуулха, коммунилэй министерствын шанда хүртэхэ. стическэ ёһо заншал тухай асуудалаар нютагай интеллигенциие хабаадуулха гэжэ шиидхэгдээ. Хэшээлынь һарадаа 2 болохо, 8 һарын туршада 32 лекци (үдэшэ бүри хоёр лекци) уншагдаха юм. 8 хүнһөө бүридэһэн совет университедэй эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулна. Соведэй түрүүлэгшээр үхибүүдэй библиотекые даагша нүхэр Макарова томилогдонхой.

Ажалшадай дура хүсэлөөр республика доторнай нээгдэжэ байгаа культурын университедүүд партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай зүгһөө дэмжэгдэхэ ёһотой.

Эдэнэй ажалда республикын министерство, уран зохёолшодой, уран зураашадай, композиторнуудай союзууд, филармони, театрнуудай хүдэлмэрилэгшэд саг үргэлжэ туһалжа, эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байдаг һаань, һайн һэн. Культурын эмхи зургаанууд эдэ университедүүдые шефтээ абаха зэргэтэй.

Культурын университет байгуулха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. Байкало-Кударын университедые эмхидхэгшэд хэдэ хэдэн асуудал хүсэд шиидхээгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Ямар хүнүүд хэшээлдэ ябахаб гэжэ тодорхойлогдоодүй, программань яб байса зохёогдоодүй байһаар. Эдэ, мүн бусадшье дутагдалнуудаа дары усадхаха шухала.

Хүдөөгэй түрүүшын университедэй дүршэлые бусад аймагуудай ажалшад халан абажа, хаа хаанагүй коммунизмын шэнжэтэй иимэ һургуулинуудые нээгыт.

У. Болдонова.

КУЛЬТУРЫН ХРОНИКО

УЛАН-УДЭ. Городэй ажалшад культурын университет нээхэ һанамжа оруулһан байгаа. Тэдэнэй хүсэлые хараада абалсан, КПСС-эй горком тиимэ университет нээхэ гэжэ шиидхээ һэн.

Университедэй түрүүшын хэшээл майн 14-нэй үдэшэ городой политическэ гэгээрэлэй байшан соо болохонь. Долоон жэлэй хугасаада эрдэм ухаанай, соёл культурын хүгжэлтэ тухай, Бурядай искусствын, уран зохёолэй декадада хэр бэлдэжэ байһан тухай лекцинүүд уншагдаха юм. Һүүлээрнь декадада хабаадагшадай заримантай уулзалга болохо, бэлэдхэл тухайдаа хөөрэжэ үгэхэ, уран һайханай номернуудые харуулха байна.

Һуралсалай программаар— соёл культурын, искусствын асуудалаар нэгэ жэлэй хугасаада 72 лекци уншагдаха. Хэшээлынь һарадаа гурба дахин болохо. Лекцинүүдһээ гадна кинофильм, магнитофон гэхэ мэтэ хэрэглэгдэхэ, артистнууд наадаха, музей, театрнуудаар экскурси эмхидхэгдэхэ юм. Университедтэ 450 хүн һураха гэжэ хараалагдаа.

Мүн иимэ университедүүд Серовой нэрэмжэтэ, мяха-консервын комбинадай клубуудта һаяар нээгдэхэнь.

КЯХТА. Ажалшадай дура хүсэлөөр культурын университет байгуулагдаа. 9 хүнһөө бүридэһэн совет (түрүүлэгшэнь аймагай культурын таһагые даагша нүхэр Мальцев) хүдэлмэриинь хүтэлбэрилнэ. Хэшээлынь һарадаа 2—3 дахин болохо, программань жэлһээ үлүүхэн саг соо хараалагданхай.

Программадань элдэб һонин хэшээлнүүд хараалагданхай.

НЭЙ ХУБИ ЗАЯАН *КИНО*

асари томо уран зохёолшо Ми-
оховой «Хүнэй хуби заяан» гэ-
ай түрүүшээр «Правда» газетэ-
тусхай ном боложо хэблэгдэ-
агша нүхэд мэдэхэ байна. Тэн-
жалша хүн—Андрей Соколовой
тон дэлгэрэнгыгээр, уран хүр-
лагданхай. Бусадһаа юугээрэ-
ээгүй, эгээлэйл хүнүүдые уран
айхабтар шадамараар харуулжа
айна. Харин Эхэ орондомнай
айсанай добтолходо, аюулта тэ-
н дайнай үеэр тэдэл эгээлэй со-
д үзэгдөө харагдаагүй ехэ зориг
з, социалис һайхан байдалаа
түлөө эрэлхэгээр тэмсэжэ,
оо, Коммунистическэ партидаа
ааргүй дуратай, хэлбэришэгүй
байһанаа харуулаа.

М. Шолоховой тус рассказ кино
Манай эндэ харуулагдажа
олохон кинодо наадажа, үргэн
танил болоһон, СССР-эй ара-
ист Сергей Бондарчук энэ
рдан табиһан, киногой гол нюур
Соколов боложо наадаһан байна.
Ф. Шахмагонов хоёр уран зо-
рассказые багаханшье хазагай-
тэрэ зандань гайхалтай һай-
хурсаар кинодо тааруулһан
ээжэ, тодо хурдан хэлыень тэ-
үлөөжэ шадаа гэжэ тэмдэглэхэ

э рассказые дахуулан, хүнэй
харуулагдана. Хотон айлай ха-
ралжа һабаһаа гараһан мүрэ-
хоёр хүн уулзана. Мүрэнэй нү-
ерэхэ онгосо хүлеэжэ һууха-
хоёр хөөрэлдэшэнэ. Таба-зургаа
хүбүү хүтэлжэ ябаһан хү-
өдэдөө ажабайдал тухайдаа,
гашуудал зоболон амасаһан ту-
рэнэ.

Тиигэжэ олон миллион хүн зоной эгээлэйл нэгэнэй ажабайдалые эхинһээнь харанабди. Түрүүшээр тэрэ хүнэй байдал ямаршье үйдхар зоболонгүй, хухюутэй жаргалтай байһан юм. Барилга бодожо, хүн зон аятайгаар ажаллана. Дархан хүбүүн Андрей Соколов илдам зулгыхан басаган Иринэдэ дурлана. Үйлэ хубияа нииилүүлжэ, тэдэ хоёр жаргажа һууна. Он жэлнүүд үнгэржэ байба. Соколовто хэлэшэгүй урин һайн зантай, ухаатай, сэсэн һамган дайралдаа. Энэ ролиие артистка З. Кириенко ехэл болгоомжотой һайнаар, шадамар бэрхээр наадана даа. Нэгэ хүбүүтэй, хоёр басагатай болоно. Анатоли хүбүүниинь һургуулида һуража байхадаа, математикада шуналтай бэлигтэйгээ элирүүлнэ. Кино табигша режиссер С. Бондарчук, оператор В. Монахов гэгшэд амгалан ажал хэжэ байһан үеые, зоной жаргалта сагые үүлэгүй сэлмэгээр, һаруул һайханаар хүн зоной баярта энеэбхилгэтэйгээр, хухюун дуутайгаар зураглаһан байна.

Иигэжэ байтар дайн эхилөөд, Андрей Соколов дайнда мордоно. Зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ хахасалга... Дайнай газарта Андрей Соколов үйлэ лай, гашуун зоболон гэдэгые одоол үзэнэ, амасана. Шархатаад, дайсанай гарта орошоно. Фашистнуудай пленэй бүхы шэрүүн хэһээлтые бэсэрээ үзэнэ. Дайсад тэрэнэй гэрые бомбодон бутална. Гэртээ байһан һамганиинь хоёр басагадаараа хосорно. Дайнай дүүрэхэ үдэр Соколовой үлөөд ябаһан гансал хүбүүн Анатолинь алуулшана. Бүхы гашуудал зоболонгые энэ юрын совет хүн хатуу зүрхөөрөө гаталан гаража шадаха зоригтой байба.

Дайсанай плен кинодо зэбүү хүрэмөөр харуулагдана. Тэндэ орон бүхэнэй хэдэн миллион хүн зон тамаа үзэнэ. Нэгэ лагерьта гансахан сэрэгэй пленээрхин бэшэ, мүн һамгад, үхибүүд асарагдана. Ерэгшэдые духовой оркестрээр угтана. «О донна Клара» гэһэн мэдээжэ танго наадана. Томо задарюун немец гэргэд хёморгондо абтаһан эхэнэрнүүдэй үхибүүдые уйлатар бархиртарнь буляана. Ойро тойрон орилоон бархираан, ёолоон ёхойлоон болоно. Нюдэнэй халтирма, жэгшүүритэ муухай энэ ааша тангогой хүгжэм доро хэгдэнэ. Хүнэй амяар наада хэжэ байһан зэрлиг дайсанай дүрэ шарай бэеэрээ эндэ харагдана.

«Тэндэ, Германида хүн амитанай тэсэшэгүй зоболон амасаһанаа һанахадаа, лагерьта зобоолгожо, үхэһэн хани нүхэдөө һанахадаа,— зүрхэмни үбдэжэ, амимни хаагдахаяа һанадаг юм... Ород хүн байһанайш түлөө, замбуулин дэлхэй дээрэ амиды ябаһанайш түлөө, яндан золигуудта хүдэлмэрилһэнэйш түлөө сохихол даа. Оройдоол мини, зорюута алаха гэжэ сохихо, схээр сохюулһандаа, һүүлшынгээ шуһа уһа ама хамараараа адхажа, үхэхыш түлөө сохихол даа»,—гэжэ Андрей Соколов харатан дайсадта дураа гутан, зэбүүрхэлээр орьёлон, шүдөө зуужа хөөрэнэ.

Советскэ элитэ артист С. Бондарчук нэгэ талаараа бэлигтэй хурса режиссёр байжа, нүгөө талаараа Андрей Соколовой ролиие гайхалтай һайнаар наадажа, тус фильмые амжалтатайгаар зохёоһон байна. Рассказдаашье, фильм соогоошье Соколов гээшэмнай хамталан согсологдоһон образ ха юм даа. Үхэл сооһоо амиды гараха, зоболон сооһоо золоо олохо айхабтар хатуу зоригтой, үнэн сэхэ, Эхэ орондоо хизааргүй дуратай юрын ород хүн эндэ харагдана бшуу. Сергей Бондарчук олоной нэгэн бологшо эгээлэйл ород хүнэй абари зангые, тэрэнэй досоодохи түйлай ехэ хүсые тон бэрхээр харуулжа наадана. Юрын иимэ ород хүн гээшэ ямаршье аюулые гаталха, ямаршье зоболонгые тэсэхэ, нугаршагүй зоригтой, ган булад зүрхэтэй гэжэ наадалгараа тодорхойлно бэшэ аал. Андрей Соколовнай ямар хүн бэ? Эхэ орондоо заха хизааргүй дуратай, нүхэсэл болон хани барисаанда голгүй этигэжэ, тэрэнээ нангинаар сахидаг, совет юрын хүнүүдтэ хэмгүй дуратай—иимэ хүн ха юм даа. Энээниинь үргэн олон кинонод нюдөөрөө хаража, сэдьхэлээрээ мэдэрнэ.

Иимэ үйлые һанаандаа оруулая. «Пленэйхидтэ тэсэшэгүй хүндэ ажал хүүлнэ»,—гэжэ хэлэһэнэйнь түлөө лагериие даагша Мюллер Андрей Соколовые дуудана. Андрей тамаа үзэжэ, туража, үзэлэй болошоһон юумэ арайш гэжэ хүлөө шэрэн алхална. Буудажа алахань гэжэ тэрэ мэдэжэ ябана. Гэбэшье үхэлһөө айнгүй, архидажа байһан гестапынхидай асуудалда зоригтойгоор харюусаад, үзэн ядаһан хурса нюдөөр тэдэнэй урдаһаа сэхэ харана. Мюллер бодожо ерээд, «би шамайе буудажа алахам, теэд мүнөө ши манай илалта түгэс немец сэрэгэй түлөө нэгэ аяга архи уу» гээд, хара архи хэжэ, гартань барюулна. «Үгы даа, уухагүйб»,—гэжэ Соколов арсана. Ууха эдихын түлөө юунһээшье сээрэлхэгүй гэжэ дайсад һанаһан байгаа. Теэд ородой хүбүүн тиимэ бэшэ байшоо. «Тиигээ һаа, өөрынгөө үхэхын түлөө уу»,—гэжэ Мюллер наадалан хэлэнэ. Һүрдүүлхэм гэжэ тэрэ һанана. Зүгөөр Соколов үхэлһөө заашье айнагүй. Хара эрхи хойно хойноһоонь гурбан алга уужархёод, ямаршьегүй бэсэ баряад байна. Тиихэдэнь Мюллер (артист Ю. Аверин) гайхаһандаа Соколовой ами наһые «уршоожэ», нэгэ бүүлхэ хилээмэ тэбхэр саалатайгаар үгөөд бараагтань табина. Соколов уудэ орохоор: «Тэгшээр хубаагты!» гэһэн хоёр үгэ нүхэдтөө хэлээд, унашана. Үхэлэй һабарта орохоёо байгаад, энэ хүн хамта зобожо байһан нүхэдөө мартанагүй бшуу даа.

Андрей Соколов хэдэн удаа пленһээ тэрьелнэ. Түрэл һайхан Эхэ орон тээшээ тэрэнэй татуурдагые артист айхабтар шадамараар харуулна. Нэгэтэ бараг мэргээр оныень ололожо, өөһэдынхидтөө хүрэжэ ерэнэ.

«Хүнэй хуби заяан» гэһэн кинофильмдэ Сергей Бондарчук түрүүшынгээ режиссёрско хүдэлмэри харуулаа. Теэд энэ талаар эли харамаар амжалта түйлаа гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Эхэ орондоо хизааргүй дуратай, гайхалтай һайн һайхан ябадалтай, ородой гүрэнэй үнэн сэхэ хүниие, эгэршэгүй хатуу зоригтой эрэлхэг солдадые кинодо тобойсо хаража баясанабди. М. Шолоховой үлүү дутуугүйгөөр, нягта тобшоор бэшэһэндэл адляар хамаг үйлэ хэрэгые хуряангы тобшоор кинодо бэелүүлээ байна. Режиссёр С. Бандарчук уран арга хэрэглэн, онолынь оложо, айхабтар ехэ үйлые гү, гүнзэгы сэдьхэлэй гүйсые хуряангыгаар харуулжа шадана. Жэшээнь, ори ганса хүбүүгээ алдаһан солдат эсэгын уйдхарые баһал шадажа, нэгэ хэдыхэн кадраар бүрин түгэс элирүүлнэ.

Баһа нэгэ жэшээ. Андрей Соколов өөһэдынхидтөө ерэһэнэй һүүлээр амаралтаар гэртээ табигдана. Нютагаа бусахадань, гэрэйнь орондо хонхорхой нүхэн байжа байба. Үзэшэгүй ехэ уйдхар гашуудалһаа барайжа хаоалшаһан нюурыень, шаналал гашуудалда абтаһан нюдыень харанабди. Бэшэ ондоогоор тэрэнэй гашуудалые харуулһан юумэ байхагүй. Энэ муу гү? Бэшэ. Энэнь Андрей Соколовой тамын оёороор ябажа, хамаг юумые хуу тэсэжэ, дабажа гараһан хатуу зоригые тодорхойлно гээшэ. Гэхэ мэтээр ганса хүнэй хуби заяае харуулжа, тус фильм юрын ород солдадаар дамжуулан, баатар арадай арюун һайхан образые нангинаар зураглана гэжэ ойлгонобди.

Һүүлэй һүүлдэ дайнай хүл соогуур гэр бүлэеэ, үри хүүгэдээ алдажа, даашагүй уйдхарта дарагдажа, үншэрһэн энэ хүн мүн лэ өөртөөл адли үншэн заахан хүбүүхэйтэй уулзашана. Тэрэнь мүн лэ эхэ эсэгэһээ дайнай үедэ гээгдэһэн байгаа. Андрей Соколовой зосоо зула бадараад, хоёр үншэд ами амяараа байжа шадахагүй, тэрээгээр хүбүү хэхэ юм байна гэжэ шиидэнэ. Иигэжэ ядарал зоболон үзэһэн арбагархан хүбүүе хажуудаа абажа, эсэгын энхэрэлээр хүреэлнэ. «Нугаршагүй хатуу зоригтой энэ ород хүн юунэйшье дайралдаа һаа, сүм дабажа гараха байха, тиихэдэ эсэгынгээ хажууда энэ хүбүүниинь ехэ болохо, хүн бэсэ хүсэхэдөө, Эхэ оронойнгоо уряалаа һаа, харгыдаа дайралдаһан хамаг бүхы юумые тэсэжэ шадаха, дабажа гараха байха»,—гэжэ кино харагшад лаб этигэнэ.

Н. ДАМПИЛОВ.

Гурэнэй ород драмын театр Н. Островскиин «Не было ни гроша, да вдруг алтын» гэһэн зүжэг бэлдэбэ. Зүжэгые Л. Н. Панков табиба.
Зураг дээрэ: зүжэгэй нэгэ үзэгдэл, Фетинья Мироновна (артистка А. А. Голубчикова), Мигачева (артистка М. И. Чернова).

Г. Стефанескугэй фото.

Студентнэр багшанарай дүй дүршэлтэй танилсана

— Энэ предмедээр үзэһэн, ойлгоһоноо үйлэдбэритэй холбожо, багшанарай дүй дүршэлтэй танилсахын тула үглөөдэрһөө Улан-Удын 26-дахи һургуулида ошохомнай,— гээд багшанарай үдэшын институдай филологическа факультедтэ педагогико заадаг багша нүхэр Данчинов студентнэртээ мэдээсэбэ.

Үглөөдэрынь студентнүүд багшынгаа хэлэһэн сагта ерээд, һурагшадай хүхилдэхые һонирхон хаража байгаа һэн.

...Саб сагаахан хубсаһатай, пионерэй галстук зүүһэн хүбүүд, басагад һургуулидаа һаяхан ерэнхэй, хонхын дуугархые хүлеэжэ, иишэ тиишээ һүндэлнэ.

Тингэһээршье байтар хонхо жэнгиржэ, һурагшад хэшээлэйнгээ эхилхын урда тээ гимнастика хэжэ ороно. Арбаад минутын туршада бэсынгээ шалаа гаргаһанай һүүлээр һурагшад класс класстаа тарана.

Студентнэр долоодохи классай химиин урогто орожо, багшын хэлээшые шагнажа захалба.

...Химиин багша нүхэр Широватых һурагшадтаа урда үдэр үгэһэн даабаряа, тэдэнэйнгээ хэр зэргээр хэшээлдээ бэлдээд ерэһыень шалгана. Энэ үедэ студентнэр багшын хэлэһэн үгэ бүхэниие анхаралтайгаар шагнажа, саарһан дээрэ тэмдэглэнэ.

Багшанарай институдай студентнэр энэ һургуулида хэдэн үдэр удаагаар ерэжэ, географиин,ород хэлэнэй, литературын хэшээлдэнь һууһан байна.

Һүүлээрнь эдэ студентнэр Улан-Удын Пионернүүдэй ордоной ажалтай танилсаа.

Тус ордоной ажал хүдэлмэринь студентнэрые ехэтэ һонирхуулба. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада эндэ 14 кружок эмхидхэгдээ. Кружок бүхэниинь тусхай түсэбтэй.

Уран дархашуулай, оёдолшодой, хүгжэмшэдэй, авиамоделистнүүдэй, мүн бусадай юу хэжэ һурадагые студентнэр анхаралтайгаар шэнжэлээ. Эдир уран дархашуулай стул, стол, номой шкаф гэхэ мэтые һайнаар хэдэгынь һонирхомоор байба. Эдэнэр һуралсалай жэлэй эхинһээ хойшо пионерэй нөөсэдэ 2 мянга 500 түхэриг орууланхай.

***

Студентнэр дүрбэн үдэрэй туршада һургуулиин хүдэлмэритэй, багшын дүй дүршэлтэй танилсаад, хараһан үзэһэнөө багшадаа хөөрэжэ үгэбэ.

Хөөрэлдөөнэй дүүрэхэдэ, багшань студентнэртээ һайн сэгнэлтэ табиха зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Хараһан, ажаглаһанаа булта яһала һайнаар хөөрэжэ үгэбэт, саашадаа амжалта туйлахыетнай хүсэнэб.

Ерээдүйн багшанар һургуулиин, пионернүүдэй ажабайдалтай, багшанарай дүй дүршэлтэй иигэжэ танилсана.

Б. Цыремпилов,
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Багшанарай үдэшын институдай студент.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн дээрэ А. А. Громыко үгэ хэлэбэ

ЖЕНЕВА, майн 12. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Женевэдэ боложо байгаа гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко иигэжэ мэдүүлбэ: Энэ зүблөөнэй хэлсэхэ зүйлдэ оруулагдаһан асуудалнуудые хаража эхилхынгээ урда тээ тус зүблөөндэ Польшын, Чехословакиин хабаадалга тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй. Германитай эбэй договор баталха тухай, Баруун Берлиндэхи байдал тухай асуудалнуудые оролсуулан, Германида хабаатай асуудалаар болохоёо байгаа хэлсээндэ Польша, Чехословаки хабаадаха ёһотой гэжэ Советскэ правительство анханһаа хойшо һануулдаг байгаа. Зүблөөндэ Польшын, Чехословакиин хабаадаха тухай асуудал хадаа юрын асуудал бэшэ, харин политическэ ехэ удхашанартай асуудал болоно гэжэ А. А. Громыко тэмдэглэбэ.

Энэ зүблөөндэ имагтал Польшын, Чехословакиин хабаадаха тухай асуудал яахадаа хэлсэгдэхэ болоо юм гээд асуужа болохо байна гэжэ А. А. Громыко хэлэбэ. Теэд үнэхөөрөөшье, Германиин асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулха, Баруун Берлиндэхи байдалые һайжаруулха хүсэлтэй ондоошье гүрэнүүд бии ха юм. Энэнь яһала зүб. Гэбэшье Германида хабаатай асуудалнуудай шиидхэбэриие бэлэдхэлгэдэ агууехэ дүрбэн гүрэнтэй, Германиин хоёр гүрэнтэй хамта хабаадаха эгээл ехэ эрхэ ямар гүрэнүүдтэ олгогдохо байнаб гэжэ хэрбээ хэлсэхэ болоо һаа, тиимэ эрхын Польша болон Чехословакида үгтэхэ байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй. Дэлхэйн үнгэрэгшэ дайнай үедэ энэ хоёр орон гитлеровскэ Германиин хархис добтолгодо эгээ түрүүн ороһон байна бшуу. Эдэ оронууд дайнай ба дайсанай эзэмдэлгын бүхы хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдые хэнһээшье удаан саг соо үзэһэн байна. Германиин эзэмдэгшэдэй сэрэгүүд Польшын, Чехословакиин газар нютаг дээрэ илангаяа ехэ һандарал һүйдхэл хээ.

Хэрбээ Польшын. Чехословакиин түлөөлэгшэдые Германи тушаа асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ тэгшэ эрхэтэйгээр бэшэ, харин али нэгэн ондоо үүргэтэйгээр, жэшээлхэдэ, ажаглагшадай үүргэтэйгээр хабаадуулха болоо һаа, дутамаг байха байна гэжэ советскэ Гадаадын хэрэгүүдэй министр тэмдэглэбэ. Гитлеровскэ хархисуудтай тэмсэлэй хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ, гэжэ тэрэ асууба, Польшын, Чехословакиин арадууд «ажаглагшад» байгаа аал? Тэдэнэр энэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадангүй, хажуу тээнь байгаа аал? Тэрэ тэмсэлдэ тэдэнэй эдэбхитэйгээр хабаадаһыень бидэнэр һайса мэдэнэбди.

Польша, Чехословаки хадаа Германитай зэргэлһэн хүршэнэрынь байжа, германска булимтарагшадай хархис добтолгодо нэгэтэ бэшэ ороһон байна гэжэ саашань А. А. Громыко мэдүүлбэ. Иимэ дээрэһээ Польша Чехословаки хоёр Германи тушаа асуудал шадаал һаа түргэнөөр, Европодо дайнай ябуулгануудые хэтын хэтэдэ зайлуулжа шадаха үндэһэ һуури дээрэ шиидхэгдэһэй гэжэ илангаяа ехээр хүсэнэ. Энээн тухай Польша болон Чехословаки нэгэтэ бэшэ мэдүүлһэн, Потсдамска конференциишье үедэ мэдүүлһэн байна.

Европын политическэ картые дахин ондоо болгохые хүсэжэ байдаг гансахан гүрэнэй—Баруун Германиин зарим бүлэгүүдэй зүгһөө Польшодо, Чехословакида үһөөрхэхэ эрмэлзэлгэ элитээр гаргажа байдагыень минута соошье мартажа болохогүй гэжэ А. А. Громыко хэлэбэ.

Гансахан энээн дээрэһээшье харахада, Германитай баталагдаха эбэй договор бэлэдхэлгэдэ, энээнтэй холбоотой бусад асуудалнуудые хаража үзэлгэдэ хабаадахые эриһэн Польшын, Чехословакиин хуулита эрилтэһээ арсаха эрхэгүйбди гэжэ министр мэдүүлбэ.

Тус зүблөөндэ Польшын, Чехословакиин хабаадаха хуулита, алишье талаараа бүрин гүйсэд эрхэтэй байһаниие, зүблөөнэй хүдэлмэриин амжалтатай байхын тулада тэдээнэй хабаадалгын тон шухала байһаниие харуулһан үшөө нэгэ ушар байдал тушаа А. А. Громыко хэлэбэ. Чехословакиин Республикын, Польшын Арадай Республикын ябуулжа байдаг гадаадын бүхы политика, уласхоорондын шухала асуудалнуудай талаар ООН-эй хэмжээн соо гү, али бэшэ тээшье тэдээнэй хэдэг бүхы мэдүүлгэнүүд хадаа энэ хоёр гүрэн эб найрамдалай хэрэгые эдэбхитэйгээр, шууд сэхээр хамгаалдаг байна, уласхоорондын түгшүүрил һулаоуулхые, Европын арадуудай аюулгүй байдал найдамтайгаар хангахые ехээр хүсэдэг байна гэжэ элитээр гэршэлэн харуулна гээд А. А. Громыко хэлэбэ.

Иимэ шалтагаанууд дээрэһээ. гэжэ А. А. Громыко үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ, зүблөөнэй хүдэлмэрилжэ эхилхэһээнь захалаад, Польшын Арадай Республикын, Чехословакиин Республикын делегацинуудай тус зүблөөндэ хабаадаха тухай асуудалые шиидхэхэ шухала гэжэ советскэ делегаци тоолоно.

Советскэ делегаци пресс-конференци үнгэргэбэ

ЖЕНЕВА, майн 12. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөндэ хабаадахын тула Польша болон Чехословакиие уриха тухай асуудалаар энэ үглөөгүүр советскэ делегаци пресс-конференци үнгэргэбэ.

СССР-эй МИД-эй хэблэлэй таһагые даагша М. А. Харламов пресс-конференци дээрэ иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

«Һүүлэй хоёр үдэрэй туршада СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр США-гэй, Англиин, Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэй—мүнөөнэй зүблөөндэ хабаадагшадтай хөөрэлдэһэн байна. Польша болон Чехословакиие зүблөөнэй бүрин эрхэтэ хабаадагшад болгон уриха тухай хэлсэгдэһэн байгаа.

Советскэ делегациин гүйсэд үндэһэ баримтатай энэ дурадхалда баруун гүрэнүүдэй министрнүүдэй зүгһөө мүнөө дээрээ һайшаалтайгаар хандаагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Тиимэһээ советскэ делегаци энэ асуудалые гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн дээрэ мүнөөдэр баһа табиха һанаатай байна.

Энээн дээрэһээ харахада, энэ асуудал тушаа зэрэб үгэнүүд болон зарим мэдээсэлнүүд, жэшээлхэдэ, Польша болон Чехословакиин тус зүблөөндэ хабаадалга тухай асуудал болюулагдаба гэжэ «Таймс» газетэдэ бэшэгдэһэн мэдээсэл ямаршье үндэһэ баримтагүй юм. Энээн тушаа эрид сэхээр мэдүүлхые намда даалгагдаһан байна».

М. А. Харламов корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаа.

А. А. Громыко К. Гертерэй хүндэлэлдэ үглөөнэй сайлалга хэбэ

ЖЕНЕВА, майн 12. (ТАСС). СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гэй гүрэнэй секретарь К. Гертерэй хүндэлэлдэ мүнөөдэр үглөөнэй сайлалга хэбэ. Европын хэрэгүүдэй талаар США-гэй гүрэнэй секретариин туһалагша Л. Мерчэнт, США-һаа СССР-тэ байдаг посол Л. Томпсон, уласхоорондын аюулгүй байдал сахиха хэрэгэй талаар США-гэй оборонын министрын туһалагша Д. Ирвин, США-гэй гүрэнэй департаментын советник Ф. Рейнхардт гэгшэд сайлалгада байлсаба.

Советскэ талаһаа сайлалга дээрэ СССР-эй делегациин гэшүүд В. А. Зорин, Я. А. Малик, М. Г. Первухин, А. А. Смирнов, А. А. Солдатов, делегациин советнигүүд И. И. Ильичев, И. Н. Земсков гэгшэд байлсаа.

М. Кув де Мюрвиль А. А. Громыкотай уулзаба

ЖЕНЕВА, майн 12. (ТАСС). Энэ үглөөгүүр Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Кув де Мюрвиль СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкода ошожо, зүблөөндэ хабаатай асуудалнууд тушаа тэрээнтэй хөөрэлдэбэ. СССР-һээ Францида байдаг посол С. А. Виноградов, Францийн МИД-эй генеральна секретарь Л. Жокс хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

Советскэ делегаци Тиранада ерэбэ

ТИРАНА, майн 12. (ТАСС). Экономическа харилсаа холбооной Совэдэй ээлжээтэ сессидэ хабаадахын тула советскэ делегаци мүнөөдэр эндэ ерэбэ. СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин энэ комиссиие толгойлно. Экономическа талаар гадаадын гүрэнүүдтэй харилсаа эрхилдэг Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо М. Р. Кузьмин делегациин гэшүүд болэжо ерэлсээ.

Румыниин Арадай Республика. Браила городһоо холо бэшэ газарта Дунайн целлюлозно комбинат баригдажа байна. Комбинат жэлдээ 23000 тонно хэмэл утаһа гаргадаг болохо юм. **Зураг дээрэ:** комбинадай барилга харуулагдана.

Румыниин Аджеропресс агентствын фото.

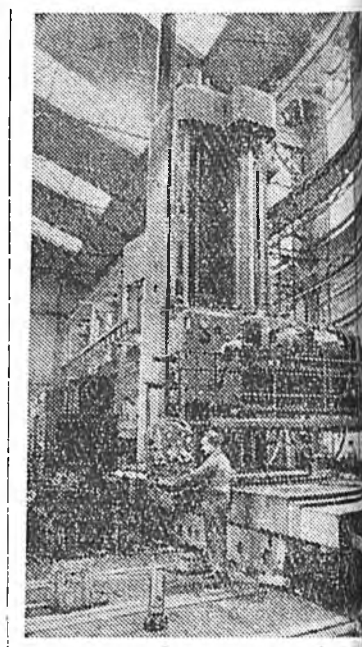

Пльзендэхи В. И. Ленинэй н... завод Чехословакиин Республ... шина бүтээлгын предприятинууд... да эгээ томонуудайнь нэгэн бол... жэлдэ заводой 100 жэлэй ой... юм. **Зураг дээрэ:** заводто бүт... тон томо станогуудай нэгэн хар... на.

Чехословакиин телеграфна а...

ЖЭНЭВЭДЭ НЭЭГДЭҺЭН ЗҮ... ТУХАЙ ГДР-ЭЙ ХЭБЛЭЛ ЮУ... БЭШЭНЭБ

БЕРЛИН, майн 12. (... Германиин Демократическа ... ликын газетэнүүд Женевэдэ ... һэн гадаадын хэрэгүүдэй м... нүүдэй зүблөөндэ гол ан... хандуулна. Газетэнүүд зү... түрүүшын үдэр тухай дэл... мэдээсэлнүүдые толилно. Ге... Демократическа Республик... маниин Федеративна Респу... түлөөлэгшэд зүблөөнэй з... өөһэдынгөө һууринуудые э... жэ гаршагууд дотор тэмдэг... Германиин хоёр гүрэнэй т... шэдэй энэ зүблөөндэ хаб... ябадалда һаад хэхые Бару... маниин делегациин зүгһөө һ... минута хүрэтэр һэдэбэшье ... юуншье боложо үгөөгүй ... «Нейес Дейчланд» газетэ ...

Германиин Демократическ... публикын правительствын ... эб найрамдал хүсэгшэ бүх... цүүдэй түлөөлэгшэд болож... лөөндэ хабаадана гэжэ ... Дейчланд» газетэ редакци... лилһон статья дотороо тэм... Германиин хоёр гүрэнэй т... шэдэй тэгшэ эрхэтэйгээр зү... хабаадахын тула советскэ ... циин хэһэн алхамуудай ех... шанартай байһаниие газет... тэмдэглэбэ.

Советскэ Союзай, Герман... мократическа Республикы... хараа шугам баримталһанай... энэ зүблөөндэ Германиин ... легациин тэгшэ эрхэтэйгээр ... даха ябадал туйлагдаа гэж... линер Цейтунг», «Трибюне... Цейт». «Националь-Цейтун... тэнүүд мүн лэ тэмдэглэһэн...

АДН агентствын дамжу... ёһоор, һүүлэй үедэ Герман... мократическа Республикын ... организацинууд болон хүн... даадын хэрэгүүдэй минист... зүблөөнэй адресаар олон ... резолюцинууд, бэшэгүүд б... леграммануудые эльгээжэ, ... нитай эбэй договор батал... руун Берлиниие бэеэ даа... род болгохые эриһэн байна...

Ханойн ажалшад сов... профсоюзуудай түлөөлэгшэдтэй уул...

ХАНОЙ, майн 12. (ТАС... гэлдэр эндэ, арадай театр... лицын ажалшад советскэ п... зуудай делегациин гэшүүд... заба. Энэ уулзалгада 5 м... ран хүн хабаадаа. Де... толгойлогшо, профсоюзууда... сковско городской Совед... лэгшэ В. Крестьянинов сугл... рэ үгэ хэлэһэн байна. В... ажалшад,—гэжэ тэрэ хэл... найрамдалта, нэгэдэмэл, б... хай, демократическа, һалб... жэжэ байха Вьетнамай т... тарлигаар тэмсэжэ, арюун... олон миллион арадта дэм... ажал эрхилжэ байхадаа... үнэн сэхэ туһаламжыень... байһандаа этигэжэ байг...

Энэ уулзалгын түгэсхэлд... май ажалай бүгэдэ нииты... дерациин түрүүлэгшэ ... Куог Вьет үгэ хэлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБ...

Хүдөө нютагуудта кино һайнаар харуулдаг болохо

Ажалшадай бэшэгүүдэй шэнжэлэл

Үргэн ниитэ арад зониие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хүсэтэ зэбсэгүүдэй нэгэн — кино хадаа ажалшадай культурна эрилтын таһаршагүй хуби болонхой. Тиимэһээ хүдөө тосхон, колхоз бүхэндэ кино харуулгые һайнаар эмхидхэхэ гээшэ туйлай шухала удхашанартай байһаниинь мэдээжэ.

Гэхэ зуура республикымнай зарим хүдөө нютагуудта кино саг соогоо харуулагданагүй, зарим һууриин газарнуудта ганса нэгэ асарагдаашье һаа, ехэ муугаар табигдана. Гадна зарим хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө уялгада хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ кино харуулха графигаа эбдэдэг байха юм. Эдэ бүгэдые һүүлэй үедэ хүдөө нютагуудһаа манай редакцида ороһон олон тоото бэшэгүүд эли тодоор гэршэлнэ. Жэшээ болгон ажалшадай хэдэн бэшэгүүдые хаража үзэе.

Хүдөө бэшэгшэ нүхэр **Банзаракцаевай** мэдээсэһэнэй ёһоор, Ториин аймагай томохон колхозуудай нэгэн болохо «Улаан Бургалтай» колхоздошье кино харуулга тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Тус колхозой томо томо һууриин газарнууд болохо Дээдэ Бургалтай, Гыдхэн, нютагуудта кино огто харуулагдадаггүй байхаһаа гадна, түб тосхондошье эмхи гуримгүйгөөр харуулагдадаг байна.

— Артелиимнай түб тосхон—Доодо Бургалтайда неделидээ гурба дахин кинофильм харуулагдадаг нэрэтэй,—гээд нүхэр Банзаракцаев бэшэнэ,—Тэрэ мүртөө муугаар табигдана. Зарим киномеханигууд уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандажа, кинолентээ ходо таһалдаг байха юм. Моторoo эбдэхэ, частьнуудыень һэлгэхэһээ байтагай, киногоо хүсэд харуулангүй орхихо ушарнууд үзэгдэдэг. «Стучись в любую дверь» гэжэ картина иимэ шалтагаанаар аяар гурбан үдэшын туршада харуулагдаа. Эндэхи киномеханик нүхэр Еланов аппарадтаа хайша хэрэгээр хандана, тэрэнээ саг соонь шалгажа, хэрэгтэй заһабари хэнэгүй. Тиихэдэ эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Довгань, тэрэнэй орлогшо нүхэр Галсанов гэгшэд анхаралаа хандуулдаггүй байха юм.

— Бамба нютаг артелиингээ центрһээ хорёод модоной газарта байдаг,—гэжэ нүхэр **Николаев** Хэжэнгэһээ мэдээсэнэ.— Энэ тосхондо «Коммунизм» колхозой малшад, мүн бусад олон колхознигууд ажаһуудаг. Тэдэнэй культурна эрилтые хангаха хэрэгтэ колхозой, аймагай хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табинагүй. Эндэ кино харуулагдаагүй байһаар хахад жэл тухай саг үнгэрбэ.

«Эрдэм» совхозой 4 отделениин алба хаагшад болон хүдэлмэришэд кино хаа яа харана. Хоёр-гурбан һарын туршада арайшье гэжэ нүүдэл кино нэгэ удаа ерэдэг юм, тиигэбэшье ехэ муугаар харуулагдадаг. Картинын эхилхэтэй сасуу лентэнь таһардаг, үгэнь ойлгогдодоггүй гэхэ мэтэ олон дутуу дунданууд ушардаг байна. Энээн тухай манай редакцида нүхэр **Дашанимаев** Мухаршэбэрэй аймагһаа мэдээсэнэ.

Ажалшадта кино харуулха талаар Тарбагатайн аймгүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэдые шүүмжэлжэ инженер **Рыжков** редакцида бэшээ.

Илангаяа хүдөө нютагуудта кино харуулга һайжаруулагдаадүй, энэ шухала хэрэгтэ ехэ дутагдалнууд бии байһаниие ажалшадай эдэ бэшэгүүд болон бусад мэдээнүүд гэршэлнэ.

Ажалшадта кино харуулгын дутагдалнууд юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, Культурын министерство, зарим аймгүйсэдкомуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ асуудалда анхаралаа багаар хандуулна. Киногой ямар ушарһаа гараагүйень элирүүлээд, саг дары хэмжээ абажа, зэмэтэй хүнүүдые харюусалгада хабаадуулаад байгаа һаань, иимэ дутагдалнууд тохёолдохогүй һэн.

Дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дары усадхаха, ажалшадта кинофильмнүүдые саг сагтань харуулжа байхын тула зохихо хэмжээ абаха шухала. Кино һайнаар харуулха ябадал ехэнхидээ кинофикациин хүдэлмэрилэгшэдһээ дулдыдана. Тиимэһээ киномеханик, моторист бүхэн өөрынгөө харюусалгые мэдэрхэ, уялгаа үнэн сэхээр дүүргэхэ ёһотой.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации— 35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32, Для междугородных переговоров—...

Н01038. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №...